

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

NÄKYVÄKSI KOSKETETUT

Kosketus ja kohtaaminen tanssiesityksessä ja sen työprosessissa

TEKIJÄ:

Vilma Tuominiemi

Koulutusala Kulttuuriala	
Tutkinto-ohjelma Tanssinopettajan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Vilma Tuominiemi	
Työn nimi Näkyväksi kosketetut - Kosketus ja kohtaaminen tanssiesityksessä ja sen työprosessissa	
Päiväys	18.4.2021
Sivumäärä/Liitteet	37/2
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppanit Savonia-ammattikorkeakoulu, ITAK – Itä-Suomen tanssin aluekeskus	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Näkyväksi kosketetut -tanssiteos on Vilma Tuominiemen taiteellinen opinnäytetyö, joka sai ensi-iltansa osana Lähtölaukaus 2021 -tanssifestivaalia Kuopiossa 4.3.2021. Opinnäytetyössä tutkittiin kohtaamisen ja kosketuksen merkitystä tanssiesityksessä sekä sen harjoitusprosessissa. Taiteellisen prosessin päämääränä oli ohjaavan koreografin roolin kehittyminen, dialogisen työprosessin mahdollistaminen sekä taiteellisen osaamisen syventäminen.</p> <p>Näkyväksi kosketetut -teos käsitteli kohtaamisen ja kosketuksen teemoja ja tutki kosketuksen tasoja, läsnäolon merkitystä ja kosketuksen osallisuutta. Taiteellisen työn prosessissa tutkittiin sitä, miten kohtaamme ja kosketamme toisiamme ja voimmeko luoda vahvan yhteyden toisiimme ilman kontaktia.</p> <p>Opinnäytetyössä hyödynnettiin työmetodina avointa prosessia. Taiteellinen työ rakennettiin yhteistyössä koreografin ja tanssijoiden kanssa. Prosessissa työmenetelminä käytettiin improvisaatiota, liiketehtäviä, erilaisia liikekokeiluja ja keskustelua työryhmän jäsenten kanssa. Prosessin dokumentoimiseen käytettiin videointia ja oppimispäiväkirjaa. Opinnäytetyön kirjallisessa raportissa avataan tarkemmin taiteellisen työn taustoja, harjoitusprosessia sekä valmiin taiteellisen työn sisältöä.</p> <p>Harjoitusprosessi avasi työryhmän ajatuksia kosketuksesta, kohtaamisesta ja niiden merkityksistä. Prosessi antoi erilaisia työmenetelmiä ja työkaluja avoimen prosessin ja dialogisen työtavan hyödyntämiseen. Prosessi kehitti koreografin pedagogisia taitoja työryhmän ohjaajana ja syvensi hänen taiteellista osaamistaan.</p>	
Avainsanat nykytanssi, koreografia, kosketus, kohtaaminen, läsnäolo, improvisaatio, työprosessi, tanssijälähtöisyys	

Field of Study Culture	
Degree Programme Degree Programme in Dance Pedagogy	
Author Vilma Tuominiemi	
Title of Thesis Näkyväksi Kosketetut - Touch and encounter in a dance production	
Date April 18, 2021	Pages/Appendices 37/2
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences, ITAK – Regional Dance of Eastern Finland	
<p>Abstract</p> <p>Näkyväksi Kosketetut is an artistic thesis by Vilma Tuominiemi which premiered in the Lähtölaukaus 2021 Dance Festival in Kuopio, on March 4, 2021. The thesis examines the significance of contact and encounter in the dance performance and its choreographic process. The purpose of the artistic thesis was to develop the choreographer's artistic skills and pedagogic knowledge and to enable the actualization of a dialogical choreographic process.</p> <p>Näkyväksi Kosketetut is a production about touch, contact and encounter. The choreographic process examines the different qualities of touch and the importance of presence. The artistic thesis considers the different ways of encountering and touching each other, and if it is possible to form a strong connection with someone without physical contact.</p> <p>The artistic thesis utilised an open process as the overall working method. The choreographic process was shared and the artistic work was constructed in collaboration with the dancers. The working methods that were utilised during the process were improvisation, different kinds of movement experimentations and dialogue within the working group.</p> <p>The rehearsal process expanded the thoughts of the working group about touch, encounter and their significance. The process presented different kinds of working methods and tools for the utilization of an open process and a dialogical method. The process improved the pedagogical expertise as a director of a working group and deepened the artistic skills of the choreographer.</p>	
<p>Keywords contemporary dance, choreography, encounter, contact, presence, dialogical choreographic process</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	TEOKSENI LÄHTÖKOHDAT JA VIITEKEHYS.....	7
2.1	Kosketus	7
2.2	Kohtaaminen ja yhteydet.....	8
2.3	Aidon kohtaamisen mahdollistavat tekijät	9
2.4	Avoin prosessi ja luovan prosessin vaiheet.....	10
2.5	Koreografiset työmenetelmät.....	12
2.5.1	Improvisaatio ja kontakti-improvisaatio	12
2.5.2	Skannaus ja valmiin liikemateriaalin käyttö	13
3	PROSESSIN POHJATYÖ JA ALOITUS.....	15
4	TEOKSEN HARJOITUSPROSESSI	17
4.1	Syksy 2020.....	17
4.1.1	Harjoitteet	17
4.1.2	Työryhmän ajatuksia syksyn harjoituksista.....	19
4.2	Kevät 2021.....	19
4.2.1	Kohtausten rakentaminen	19
4.2.2	Työryhmän ajatuksia aiheesta ja kevään harjoituksista	22
5	VALMIS TEOS.....	24
5.1	Kohtausten sisältö.....	24
5.2	Eesityksen puvustus ja valot.....	29
6	LOPPUPOHDINTA	30
6.1	Tanssijoiden ajatuksia teemoista.....	30
6.1.1	Kosketus ja yhteydet	30
6.1.2	Läsnäolo.....	31
6.2	Tanssijoiden ajatuksia prosessista	32
6.3	Prosessin ja valmiin teoksen tarkastelua	34
	LÄHTEET	37
	LIITE 1: KÄSIOHJELMA	38
	LIITE 2: TANSSIJOIDEN KYSELY.....	39

1 JOHDANTO

Tässä taiteellisen opinnäytetyöni raportissa avaan ajatuksiani koreografisen työskentelyni taustalla, sekä kuvaan harjoitusprosessin rakentumista ja kulkua kohti valmista teosta Näkyväksi kosketetut. Toimin teoksen koreografina ja pohdin kirjallisessa työssäni toimintaani koreografina sekä prosessin ja työryhmän ohjaajana.

Päädyin taiteellisen työn tekemiseen, koska näin mahdollisuuden haastaa itseäni koreografina ja kehittää omaa kompetenssiani. Halusin hyödyntää ammattimaisia puitteita tutkimuksellisen esityksen tekemiseen. Haastoin itseäni ohjaavan koreografian rooliin käyttämällä itselleni vieraampia tanssijalähtöisiä työmenetelmiä prosessissa. Lisäksi halusin jakaa luomisprosessini tanssijoiden kanssa käyttämällä metodina avointa prosessia.

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi kosketuksen, koska kosketuksen teemat ovat kiinnostaneet minua jo pitkään. Kosketus ja eleet ovat itselleni luontaisia viestimisen välineitä. Jos en löydä oikeita sanoja, osaan kertoa haluamani asian usein eleilläni ja liikkeelläni. Koen kosketuksen ja kontaktin luonnollisina ja tärkeinä työkaluja myös tanssissa sekä koreografisessa työssä. Kosketus luo mahdollisuuksia, eikä kehomme voi yksin pysyä ilmassa, vetää tai rullata. Keho tarvitsee jotain, mitä vasten näitä tehdä. Kosketukseen linkittyi vahvasti muita tärkeitä teemoja, kuten kohtaaminen, yhteisöllisyys, välittömyys ja läsnäolo.

Koen kosketuksen esityksessä kiinnostavana, ja kokemuksen mukaan kosketus herättää katsojassa mielikuvia ja tunteita. Kosketus luo myös suhteita ja jännitteitä esiintyjien välille. Koronapandemian aikana, jolloin kosketusta tuli välttää, pohdin kosketuksen ja kohtaamisen korvattavuutta ja merkitystä omassa taiteellisessa työssäni. Siitä heräsi ajatus, onko kosketus ja kohtaaminen korvaamattomia tanssiesityksessä. Voiko ilman kosketusta viestittää ja välittää samoja teemoja, kuin kosketuksella? Halusin tutkia tanssijoiden välistä yhteyttä, läsnäoloa ja näiden muutoksia kosketuksella ja ilman kosketusta.

”Kehomme on yhtä aikaa tunteva, kokeva ja älyllinen kokonaisuus” Hämäläinen (1999, 95). Yhdyn Hämäläisen ajatuksiin ja koen kokevan ja aistivan kehon olevan tanssin lähtökohta. Koen tärkeäksi tanssin kokonaisvaltaisuuden sekä kehon ja mielen yhteyden. Uskon, että tanssija tuo aikaisemmat kokemuksensa ja käsityksensä harjoitusprosessiin. Tanssija ei voi häivyttää omia uskomuksiaan tanssista, eikä hän voi häivyttää omaa aikaisempaa osaamistaan. Koen, että koreografian tehtävänä on tunnistaa ja ottaa huomioon jokaisen tanssijan vahvuuksia. Arvostan tanssijan yksilöllisyyttä ja koreografina haluan työstää teosta ja näkemyksiäni teoksesta suhteessa tanssijoiden osaamiseen. Turvallinen prosessi ja yhteistyö tanssijoiden ja koreografian välillä ovat itselle tärkeitä lähtökohtia teoksen rakentamiseen.

Olen tanssijana ja koreografina kiinnostunut fyysisestä ja koko kehon kapasiteettia hyödyntävästä liikkeestä. Haluan tutkia ja hyödyntää kehon monipuolisia mahdollisuuksia. Tiedostan olevani koreografina tarkka ja koen yksityiskohdat tärkeinä ja kiinnostavina. Uskon, että kokonaisvaltainen liike ja tarkka työskentely eivät poissulje tanssijan oman osaamisen esille tuomista. Tanssija voi tehdä tarkkaa ja yhtäaikaista liikettä suhteessa ryhmään omista lähtökohdistaan sekä kehotuntemuksiensa kautta.

Näkyväksi kosketetut -tanssiteos kuvasi kohtaamisen ja kosketuksen teemoja. Teos käsitteli kysymystä, miten kohtaamme ja kosketamme toisiamme. Pohdimme kosketuksemme tasoa, läsnäolon merkitystä ja sitä kuka saa olla osallisena kosketukseen. Teos koostui neljästä kohtauksesta, jotka rakennettiin yhdessä tanssijoiden kanssa improvisaation sekä liiketehtävien pohjalta. Raportissa avaan tarkemmin koreografisia työskentelymenetelmiä sekä tanssijoiden roolia teoksen harjoitusprosessissa.

Näkyväksi kosketetut -teos sai ensiesityksensä 4.3.2021 Kuopiossa osana Lähtölaukaus 2021 -tanssifestivaalia, joka tuotettiin yhteistyössä Itäisen tanssin aluekeskuksen kanssa. Maailmalla levinneestä koronapandemiasta johtuen esitys toteutettiin pääosin ilman yleisöä livestriimauksena. Teoksen kokonaiskesto oli noin 25 minuuttia.

2 TEOKSENI LÄHTÖKOHDAT JA VIITEKEHYS

Tässä luvussa avaan lähtökohtiani aiheen käsittelyyn ja esittelen teorian tietoa liittyen tutkimukseeni. Määrittelen kosketuksen ja kohtaamisen teemoja kirjallisten lähteiden sekä omien havaintojeni kautta. Kerron avoimen prosessin työmetodista ja erilaisista työmenetelmistä, mitä harjoitusprosessissa käytin.

2.1 Kosketus

Kosketus on osa ihmisten välistä vuorovaikutusta. Viestimme usein huomaamattamme tunteitamme ja ajatuksiamme kosketuksen avulla. Kosketus on myös aistimisen väline, ja muodostamme kuvaa ympärillämme olevasta maailmasta ihomme kautta. Kosketamme usein intuitiivisesti ja tapamme koskettaa on välitöntä ja itsestään tapahtuvaa. Aikaisemmat kokemuksemme kosketuksesta näkyvät siinä, miten kosketamme, miten vastaanotamme kosketusta ja miten koemme kosketuksen. Myös ympärillä vallitseva kosketuskulttuuri ja se, miten olemme oppineet koskettamaan, vaikuttaa kosketukseemme ja käsityksiimme siitä. (Uvnäs Moberg 2007, 113, 127-128; Kinnunen 2013, 14, 16-17; Mäkinen 2018, luku 4.3.6.) Käytän opinnäytetyössäni kosketuksen lisäksi käsitettä kontakti. Kontaktilla on laajemmin erilaisia merkityksiä kuin kosketuksella, ja kontaktissa toiseen ihmiseen voi olla sekä kosketuksen kautta että ilman kosketusta. Esimerkiksi katsekontakti on ilman kosketusta tapahtuva kontakti. Uvnäs Mobergin (2007, 129) mukaan ihminen voi koskettaa toista myös psykologisella tasolla ilman kehokontaktia. Opinnäytetyössäni tarkoitan kosketuksella fyysistä toimintoa.

Tutkin Näkyväksi kosketetut -esityksessä kosketuksen eri ulottuvuuksia ja sen tasoja. Pohdin esityksen harjoitusprosessissa kosketuksen merkityseroja tanssissa ja arkisessa kontekstissa. Kauppilan (2011, 33-34) mukaan kosketuksen käyttö rajoittuu selvästi tiettyihin sosiaalisiin tilanteisiin ja normeihin. Oman kokemukseni mukaan tanssitunneilla ja tanssin ammattikentällä on muodostunut selkeitä normeja eli käytössäntöjä kosketukselle, ja kosketuksesta on muodostunut tärkeä työväline tanssissa. Uvnäs Mobergin (2007, 126-127) mukaan haluamme kosketusta läheisiltämme ja luomme tunnesiteen henkilöön, jonka kanssa olemme kosketuksessa miellyttävällä tavalla. Kosketuksen avulla luodaan yhteyksiä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan aikaisemmin luotuja suhteita (Uvnäs Moberg 2007, 128; Kinnunen 2013, 14). Oma kokemukseni kosketuksesta tanssiessani on usein toiminnallinen, enkä koe luovani kosketettavaan erityistä suhdetta. Koen ajoittain unohtavani inhimillisen kosketuksen ja kohtaamisen. Koen, että kosketukseni ei lähde halusta koskettaa tai tarpeestani tulla kosketetuksi, toisin kuin muussa kontekstissa. Kuitenkin kosketus on minulle merkityksellistä kummassakin kontekstissa, vaikka merkitykset eroavat toisistaan.

Tanssissa kosketus on mielestäni monella tapaa tärkeää ja kosketuksella on vaikutusta siihen, miten suhtaudumme kosketukseen, itseemme ja toisiimme. Tanssissa kosketus kiinnittyy minulla vahvasti nykytanssiin ja kontakti-improvisaatioon. Kontakti-improvisaatio on tanssimuoto, jossa käytetään paljon kosketusta, ja se sisältää erilaisia tapoja olla fyysisessä kontaktissa toiseen (Novack 1990, 3, 8, 115).

Mäkinen (2018, luku 4.3.6) kuvaa kosketuksen ja kontakti-improvisaation moninaisia vaikutuksia. Tanssissa kosketus voi vahvistaa ymmärrystä omasta kehostamme ja voimme jäsentää kehoamme toisen kosketuksen avulla. Kosketus vahvistaa läsnäoloa ja toisen kosketuksen avulla on mahdollista

juurtua hetkeen. Kontakti-improvisaatio avaa käsityksiä kosketuksesta, joita lapsuudessa on opittu. Kontakti-improvisaatiossa korostuu kosketuksen arvostaminen, toisen aistiminen ja luottaminen hetkeen. Siinä tutkitaan kehollisesti kosketuksen tapaa ja kosketus koetaan kommunikaation ja aistimisen välineenä. (Mäkinen 2018, luku 4.3.6.) Yhdyn Mäkisen ajatuksiin ja koen, että tanssi on parhaimmillaan kehollista vuoropuhelua tanssijoiden välillä. Kokemukseni mukaan tanssiessa kosketus kertoo kaiken tarpeellisen ja sellaistaikin, mitä ei sanoilla pysty kuvailemaan. Koen, että toisen kosketus vahvistaa ymmärrystä omasta kehosta, ja kosketus auttaa keskittymään kyseiseen hetkeen.

Koen saaneeni paljon erilaisia kokemuksia koskettamisesta ja kosketuksen vastaanottamisesta tanssin kautta. Tämä näkyy luonnollisena suhtautumisena kosketukseen ja koen koskettamisen normaalina ja tärkeänä osana tanssia. Esitystilanteessa kokemukseni koskettamisesta voi tuntua kuitenkin erilaiselta verrattuna harjoitustilanteeseen. Kosketuksesta tulee helposti pakonomaista tai tanssillinen ele, kun tiedostan olevani katseen kohteena. Kosketuksen aitous ja helppous katoaa ja teen toiminnosta tanssillisen liikkeen. Opinnäytetyössäni tavoitteenani oli löytää keinoja, jotka mahdollistaisivat välittömän, ikään kuin itsestään tapahtuvan kosketuksen myös esitystilanteessa, jossa tanssija tiedostaa olevansa katseen kohteena.

2.2 Kohtaaminen ja yhteydet

Kosketuksen lisäksi aloin pohtimaan opinnäytetyöni taiteellisessa prosessissa muita sanattomia yhteyksiä ihmisten välillä. Kosketukseen kiinnittyivät kohtaaminen ja yhteydet. Löysin yhteyksien luomisen tavat, joista kiinnostuin.

Kohtaaminen on yhteisöllinen hetki tai kokemus, jota emme voi yksin saavuttaa. Kohtaamisessa tunemme yhteyden toiseen ja kohtaamisellamme on jokin merkitys. Kohtaamisessa jaamme oman rajatun tilamme ja annamme itsestämme jotakin toiselle. Samalla tulemme itse nähdyiksi. (Dunderfelt 2001, 115-116, 149.) Mielestäni kohtaaminen on pysähtymistä, toisen kuuntelemista ja juuri siihen hetkeen keskittymistä. Minulle kohtaamisessa on tärkeää toisen ihmisen välittömyys ja tilanteen aitous. Tullessani kohdatuksi koen, että minut on huomattu ja koen itseni siinä hetkessä tärkeäksi. Koen jatkuvan arjen kiireen vähentäneen päivittäisiä kohtaamisia, mikä korostaa aidon kohtaamisen ainutlaatuisuutta ja merkitystä. Kokemukseni mukaan tanssitunneilla on mahdollista pysähtyä ja keskittyä juuri siihen hetkeen, mikä mahdollistaa kohtaamisen tapahtumisen. Tanssiessani koen hetkelle herkistymisen ja kehon aistimisen kautta mahdollisuuden herkistyä myös muille tanssijoille ja tätä kautta kohtaamiselle.

Yhteydessä toiseen ihmiseen voidaan olla monella eri tavalla. Yhteyksiä luodaan kehollisten sanattomien viestien ja keskustelun kautta sekä intuitiivisesti perusteella. Syvä yhteys luo yhteenkuuluvuuden tunnetta toiseen. (Dunderfelt 2001, 45-46.) Ajattelen yhteyden olevan jonkinlainen kokemus tai tunne. Tanssiessani tunnen yhteyden tunnetta usein ja pohdin, miten yhteyksiä syntyy tanssiesiamme tai esiintyessämme. Mäkinen (2018, luku 4.3.8) on suomentanut väitöskirjassaan tanssitaiteilija Nancy Stark-Smithin esittelemät 12 yhteyden luomisen tapaa seuraavasti: empatia, eroaminen tai eroavaisuus, hetkellinen sivuava kohtaaminen, hylkiminen, kosketus, kontrasti, risteys, veto-voima, yhteensattuma tai samanaikaisuus, törmäys, vaikuttuminen ja yhdistyminen. Tanssija voi ha-

vaita kyseisiä yhteyksiä improvisaation aikana ja yhteyksiä voi muodostaa kosketuksen avulla tai ilman fyysistä kosketusta. Tanssijoiden välille muodostuu yhteys, kun tanssijan toiminta on jollakin tavalla suhteessa tai havaittavassa yhteydessä toiseen tanssijaan. Aistimisen ja läsnäolon avulla voi saada myös yhteydentunteen muihin. (Mäkinen 2018, luku 4.3.8.)

Koen, että esiintyessämme olemme yhteydessä toisiimme jatkuvasti jollakin tavalla. Kosketus ja kontakti luovat selkeän kehoyhteyden, mutta myös samanaikainen tanssiminen, ryhmästä poikkeavan toiminnon tekeminen tai tanssijoiden tilallinen asettelu luovat yhteyksiä. Opinnäytetyössäni lähdin tutkimaan tanssijoiden välisiä yhteyksiä ja kiinnostuin erityisesti aistimisen ja läsnäolon avulla luotavista yhteyksistä.

2.3 Aidon kohtaamisen mahdollistavat tekijät

Taiteellisessa työssäni halusin tutkia kosketuksen ja kohtaamisen aitoutta ja sitä, miten aitouden saisi siirrettyä esiintymistilanteeseen. Liitän aitouteen ja itsestään tapahtuvaan toimintaan läsnäolon, reagoimisen ja ei-tietämisen käsitteet, joita avaan tarkemmin tässä luvussa.

Lahdenperän (2013, luku 4.3) mukaan improvisaatioissa ja esiintyessä korostuu tanssijan havainnointikyky, keskittyminen ja läsnäololle herkistyminen. Näiden avulla tanssija on avoin muutokselle ja kykenee reagoimaan tilanteisiin spontaanisti. Tilanteen jättäminen avoimeksi ja spontaani reagointi vaativat rohkeutta ja uskomista tilanteen kehittymiseen, ilman sen ennalta määrittelemistä. Tanssija herkistyy hetkelle, ryhmälle ja myös itselleen. Tanssija tekee välittömästi ratkaisuja tilanteiden muuttuessa. Tilanteen aistimista ja sille herkistymistä voi harjoitella. Tällöin reagoiminen on helppoa ja muuttuvat tilanteet eivät mene ohi tanssijan huomaamatta. (Lahdenperä 2013, luku 4.3.) Mäkinen (2018, luku 4.3.2) on jäsentänyt tällaiselle tietoisuuden tilalle ja hetkessä olemiselle käsitteen ei-tietäminen. Ei-tietämisessä tanssija ei ennalta tiedä, mitä tulee tapahtumaan, eikä hän ennakoit tulevaa, vaan joutuu reagoimaan muuttuvaan tilanteeseen spontaanisti. Ei-tietäminen on läsnä olemisen tapa, mikä sisältää paljon aikaisemmin opittua tietoa ja opittuja kokemuksia. (Mäkinen 2018, luku 4.3.2.) Koen aidon kohtaamisen ja arkisen koskettamisen linkittyvän juuri Lahdenperän kuvailemaan spontaaniin reagoimiseen sekä Mäkisen jäsentämään ei-tietämisen käsitteeseen. Reagointi luo tunteen välittömyydestä ja siitä, ettei tilannetta ole ennalta määriteltä. Koen, että läsnäolon ja sen hetkisen tilanteen tarkastelun kautta esiintyjä välttää ennakkoinnin ja antaa mahdollisuuden aidolle reaktiolle.

Esiintymistilanteessa on tärkeää kuunnella ja aistia toisten esiintyjien valintoja (Lahdenperä 2013, luku 4.3). Koen, että tanssija voi tukea omalla toiminnallaan muiden esiintyjien valintoja. Kun tanssija kuuntelee ryhmää ja ryhmän antamia impulsseja, hän antaa erilaisille tilanteille mahdollisuuden kehittyä. Koen tanssijoiden kommunikoivan improvisaatioissa reaktioillaan. Reagoimalla ja antamalla toisen reaktiolle oman vastareaktion, tulee tapahtumista eräänlainen keskustelu, jolloin tanssijat viestivät ja kehittivät erilaisia tapahtumia yhdessä vuoropuhelumaisesti reaktioidensa kautta.

Koen ei-tietämisessä ja intuition pohjalta toimimisessa samoja piirteitä. Dunderfeltin (2001, 150) mukaan intuitio on sanattomien viestien aistimista ja tiedostamatonta tulkintaa. Intuition herättämät tunteet yhdistyvät aikaisempaan tietoomme ja käsityksiimme, ja kaiken tämän pohjalta reagoimme tilanteisiin ja teemme nopeitakin ratkaisuja tiedostamatta miksi teemme niin (Dunderfelt 24-25, 150-

152). Mielestäni on tärkeää huomata, että sekä intuitioon että ei-tietämiseen liittyy paljon aikaisempaa tietoa, kokemuksia ja käsityksiä.

Katsoessani esitystä koen tärkeäksi tanssijoiden aitouden ja helppouden olla lavalla. Mielestäni esiintyjän katse ja sen tuomat viestit korostuvat esiintymistilanteessa ja voivat paljastaa esiintyjän ajatuksia ja tunteita esiintyjän huomaamatta. Kauppilan (2011, 33) mukaan kerromme paljon ajatuksiamme ja tunteitamme eleiden, ilmeiden ja kehonkieleemme kautta ja sanattomien viestien tiedostamattomuuden takia, ne ovat joskus luotettavampia kuin sanalliset viestimme. Uskon esiintyjän katseen ja kehonkielen paljastavan epämukavuuden tunteita, epävarmuutta ja sen, millaisena kohtaaminen ja toisen kosketus koetaan. Minulle koreografina oli tärkeää, että tanssijat kokivat olonsa miellyttäväksi niin harjoitusprosessissa kuin esiintymistilanteessa.

2.4 Avoin prosessi ja luovan prosessin vaiheet

Valitsin Näkyväksi kosketetut -teoksen työprosessiin tanssijalähtöisen lähestymistavan ja työmetodiksi avoimen prosessin. Koin kohtaamisen, kosketuksen ja läsnäolon teemat henkilökohtaisiksi teemoiksi, joiden käsittelyyn oli tärkeää saada tanssijoiden omia kokemuksia ja näkemyksiä aiheista. Teoksen rakentaminen yhdessä tanssijoiden kanssa tuntui tässä teoksessa luontevalta työtavalta. Avoin prosessi pohjautuu Hämäläisen (1999, 94) prosessorientoituneeseen malliin, jossa korostuu koko luovan työprosessin merkitys valmiin lopputuotoksen lisäksi. Malli ja prosessin vaiheet perustuvat tanssikasvatuksen pioneerin Alma Hawkinsin ajatuksiin ja käsityksiin koreografisen työskentelyn opettamisesta. Prosessorientoituneen mallin oppimiskäsitys on tanssijakeskeinen, ja tanssijoiden rooli korostuu teoksen teemojen käsittelyssä sekä teoksen rakentamisessa. Tanssija tuo oman luovan potentiaalinsa, mielikuvansa, kokemuksensa ja kehollisen tietonsa taiteelliseen prosessiin. Nykypäivänä on yleistä, että luovat teokset syntyvät tanssijoiden ja koreografien yhteistyönä. (Hämäläinen 1999, 13-14, 94-95, 97.) Uskon, että tanssijan tuodessa oman kompetenssinsa, ajatuksensa ja tunteensa prosessiin teoksen teemojen käsittely monipuolistuu ja työprosessissa on mahdollista päästä syvemmälle.

Avoimen prosessin onnistumisessa on tärkeää salliva ja toisiaan kunnioittava työilmapiiri. Turvallisen ja sallivan oppimisilmapiirin kautta tanssijat ovat valmiita avoimeen työskentelyyn ja keskusteluun. Kokiessaan itsensä hyväksytyksi ryhmässä tanssija uskaltaa herkemmin jakaa ajatuksiaan, havaintojaan ja kokemuksiaan ryhmälle. Luottamuksen kautta tanssija on avoimempi ja uskaltaa tehdä rohkeita liikekokeiluja. (Hawkins 1991, 11-12, 14; Hämäläinen 1999, 75, 96.) Myös Kauppilan (2011, 107) mukaan yksi toimivan ryhmän tunnusmerkki on avoin, monipuolinen ja rakentava vuorovaikutus jäsentensä välillä sekä se, että jäsenet kuuntelevat ja pyrkivät ymmärtämään toisiaan.

Hämäläisen (1999, 34) mukaan omaa koreografiaansa tanssiva tanssija ei voi piiloutua teoksensa taakse, vaan hän on osa koko teosta ja läsnä teosta katsottaessa. Yhdyn Hämäläisen ajatuksiin ja koen, että jaetun prosessin kautta teoksesta tulee tanssijoiden ja koreografien yhteinen. Uskon, että tanssijoiden kanssa yhteistyössä rakennettu teos on tanssijoidensa näköinen. Tanssija kantaa teoksen omana itsenään, ja halusinkin tähän teokseen tanssijoiden aitoa läsnäoloa.

Avoimessa prosessissa koreografien rooli on ohjaava. Prosessissa ideana on löytää tanssijoiden kanssa yhdessä vastauksia koreografisiin kysymyksiin. Koreografi ei tee ennalta suuria koreografisia

valintoja. Jotta tällainen vuorovaikutteinen työtapa on mahdollinen, tulee tanssijalla olla valmiuksia itsenäiseen työhön ja aikaisempia kokemuksia erilaisista koreografisista prosesseista ja työmetodeista. (Hämäläinen 1999, 13, 94.) Koen teoksen rakentamisen olevan työryhmän yhteinen prosessi, jossa valinnat ovat yhteisiä. Joskus teos muotoutuu lopulliseen muotoonsa kuin itsestään sattumien ja teoksen luonteen kautta. Mielestäni on tärkeää, että koreografi luottaa tanssijoihin ja antaa tanssijoille tilaa ratkoa koreografisia kysymyksiä itse. Koen, että koreografin rooli on nimenomaan ohjata tanssijoita valittuun suuntaan. Samaan aikaan myös tanssijoilla tulee olla avoimuutta ja pitkäjänteisyyttä työskentelyyn sekä valmiuksia tehdä havaintoja ja sanallistaa kokemaansa.

Heiskasen (2011, 62-63.) mukaan tanssijoiden on koko prosessin ajan otettava vastuu omasta tekemisestään sekä myös koko esityksen onnistumisesta, ja vastapainoksi koreografi antaa tanssijoille tilaa ja mahdollisuuden tuoda omia kokemuksiaan ja tulkintojaan esityksen tekoprosessiin. Mielestäni on hyvä muistaa, että vapaus tuo aina vastuuta sekä tanssijoille että koreografille. Koreografi on mielestäni vastuussa prosessin etenemisestä ja lopputuloksen valmistumisesta. Lopulliset valinnat ovat myös koreografilla, joka näkee teoksen kokonaisuutena sen ulkopuolelta.

Koen harjoitusprosessissa teoksen keskeneräisyyden synnyttämät epämuikavuuden tunteet yleisinä. Törmin (2016, 52) mukaan inhimillisten tunteiden ja tuntemusten jakaminen voi avata syvempiä yhteyksiä toiseen ihmiseen sekä olla taiteellisessa prosessissa merkittävää. Koen inhimillisten tunteiden sallimisen prosessissa lisäävän avoimuutta ryhmäläisten välille, mikä vahvistaa ryhmän luottamusta. Haluan jakaa aidosti prosessin vaiheita ja tuntemuksia tanssijoiden kanssa, mutta samalla pitää teoksen työstövaiheen suurimmat epävarmuudet itselläni. Koen, että tasapainon löytäminen jakamisen ja tunteiden pitämisen välillä mahdollistaa hyvän työilmapiirin, jossa tanssijat kokevat itsensä kykeneviksi ja arvostetuiksi koko prosessin ajan. Kokemukseni mukaan epävarmuuden tunne voi tanssijoilla helposti kohdistua itseensä ja kykeneväisyyteensä toimia prosessissa, mikä vaikeuttaa luovuutta. Avoimessa prosessissa toimiminen on mielestäni helpompaa tanssijoiden luottaessa itseensä, koreografiin sekä teokseen koko teosprosessin ajan.

Prosessiorientoituneessa mallissa on mahdollista tunnistaa luovan prosessin vaiheita, jotka menevät lomittain prosessissa. Hämäläinen (2018, 63) on suomentanut Alma Hawkinsin kehittämät luovan prosessin vaiheet seuraavasti: aistiminen, tunteminen, mielikuvien syntyminen, liikkeellisen olomuodon löytäminen ja muotoaminen. Aistimisen taustalla on kyky havainnoida itseään ja ympärillä olevaa. Havaintojen perusteella taas voimme kerätä tietoa jostakin aiheesta ja huomata kiinnostavia yksityiskohtia kehostamme, sen tuntemuksista ja muista tanssijoista. Aistimisen tavoitteena on oppia näkemään katsomisen sijaan ja löytämään yksityiskohtia, suhteita ja laadullisia ominaisuuksia, jotka auttavat meitä tarkastelemaan omaa työskentelyämme tarkemmin. Tunteminen keskittyy omien kehotuntemusten tiedostamiseen ja tunnistamiseen. Tanssija keskittyy liikkeessä sen tuntemuksiin, ei siihen miltä liike näyttää. Mielikuvien löytämisessä pohdimme vanhaa tietoa, kokemuksiamme ja tunteitamme aiheesta. Luomme uusia mielikuvia aiheesta. Yhdistelemällä tunteita ja mielikuvia lähdemme luomaan näiden pohjalta jotakin uutta. Seuraava vaihe onkin tunteiden ja mielikuvien muuttaminen liikkeeksi. Viimeinen vaihe on improvisaation kautta syntyneen vapaan liikkeen muotoaminen joksikin rakenteelliseksi kokonaisuudeksi. (Hawkins 1991, 14-16, 21-22, 45; Hämäläinen 149-151.)

Heiskanen (2011, 62) kuvailee artikkelissaan omia luovan prosessin vaiheita, jotka koen hyvin samaistuttavina. Alkuideoinnin jälkeen ei voi määritellä, mihin teos on menossa tai miten teosprosessi etenee. Koreografin tehtävä on asetella ja kääntää teoksen palasia uudestaan ja uudestaan eri järjestykseen ja uskaltaa myös olla avoimena uusille näkökulmille ja teemoille, mitä työprosessissa heittää. Koreografin tulee kuunnella ja aistia teosta sekä sitä, mihin suuntaan se on menossa. Lopulta koreografin on myös tunnustettava toimimattomien kohtausten keskeneräisyys. (Heiskanen 2011, 62-63.) Heiskanen kuvailussa korostuu mielestäni juuri prosessin merkitys koko teoksen rakentamisessa. Koen, että koreografi ei voi ennalta määritellä millainen ja minkä näköinen teos on tulossa, vaan prosessin luonne ja teos muovautuvat prosessin aikana.

2.5 Koreografiset työmenetelmät

Tässä luvussa avaan työmenetelmiä, joita harjoitusprosessin aikana käytin. Kerron improvisaatiosta, kontakti-improvisaatiosta sekä niiden käytöstä prosessissa ja esityksessä. Avaan myös ajatuksiani valmiin liikemateriaalin tekemisen taustalla.

2.5.1 Improvisaatio ja kontakti-improvisaatio

Valitsin työmenetelmiksi paljon improvisaatio- ja liiketehtäviä. Koin, että teemoja oli helpompi lähestyä tanssijoiden oman liikkeen tuottamisen kautta. Halusin myös kokeilla ja nähdä, millaisia ideoita tanssijat tuottivat, ja miten he kokivat yhteiset teemat. Ruth Zaporah (2003, 21-22) kuvaa keho mieltä, eli mielen ja kehon erottamattomuutta improvisaationsa lähtökohtana. Koen tämän improvisaation vahvuutena, sillä voimme kehomme kautta tuoda paljon tiedostamattomia ja tietoisia käsitäksiämme eri aiheista esille. Prosessorientoituneessa mallissa liikekokeilut ja improvisaatio ovat nimenomaan keskeiset työmenetelmät, koska niiden avulla tanssijat pääsevät teemaan kiinni ja kosketuksiin omien tunteidensa ja mielikuviansa kanssa (Hämäläinen 1999, 96). Koen, että improvisaatiossa ei ole oikeaa tapaa lähestyä tehtävää, vaan tanssija lähestyy tehtävää omista lähtökohdistaan. Tärkeää on rohkaista tanssijaa kokeilemaan erilaisia lähestymistapoja tehtävän ja liikkeen tutkimiseen. Koen improvisaatioharjoitusten toistamisen toimivaksi, koska toistojen aikana tehtäviin on mahdollista päästä syvällisemmin kiinni. Improvisaation ohjaamisessa mielestäni toimii lyhyet ja ytimekkäät ohjeistukset, erityisesti edistyneiden tanssijoiden kanssa. Tällöin vältetään turhalta johdattelulta, ja tanssija ei yritä liiaksi toteuttaa ohjaajan toiveita tai ajatuksia tehtävästä. Vältän näyttämästä kehollista esimerkkiä improvisaatiotehtävissä samasta syystä. Tehtävän alussa pyrin havaitsemaan tanssijoiden lähestymistapoja ja näkemäni perusteella ohjaamaan tanssijoita valitsemaani suuntaan.

Halusin käyttää improvisaatiota sekä työkaluna teoksen liikkeen ja kohtausten luomisessa että itse esityksessä. Järvisen (2011, 75) mukaan improvisaatio mahdollistaa esiintymistilanteessa täydellisen läsnäolon, hetkessä olemisen ja reagoimisen ympärillä tapahtuvaan sekä vuorovaikutuksessa olemisen yleisön kanssa. Kokemukseni mukaan improvisaatio mahdollistaa vaihtuvat ja muuttuvat tilanteet, jotka helpottavat tapahtumien aitoa aistimista ja kokemista, sekä näihin reagoimista.

Koen improvisaation käytön esityksessä tärkeäksi ja samalla koreografina haasteelliseksi, koska käyttäessäni improvisaatiota en täysin tiedä, mitä lavalla tulee tapahtumaan. Kokemukseni mukaan koreografin antaessa esitystilanteessa mahdollisuuden improvisaatiolle, mahdollistuu sen myötä

tanssijan hetkessä tekemät ratkaisut ja sattuma. Sattumalle ei mielestäni jää tilaa valmiiksi ennalta määrättyissä tilanteissa. Joskus pari- ja ryhmäkontaktin hienoimmat hetket syntyvät improvisaation kautta, jolloin hetkellinen liukuva tilanne tapahtuu kuin itsestään, eikä se ole toistettavissa enää sellaisenaan. Harjoitusprosessissa koen usein hetkiä, jotka koskettavat, ja joita on edes vaikea kuvailla. Näkyväksi kosketetut -teoksessa halusin välittää näitä samoja hetkiä ja tunnelmia yleisölle. Tai ainakin antaa niille mahdollisuuden ja tilaa tapahtua.

Hyödynsimme teoksessani myös kontakti-improvisaatiota sen harjoitusprosessissa sekä esiintymistilanteissa. Harjoitusprosessissa harjoitteet auttoivat luottamuksen rakentamisessa tanssijoiden välille ja harjoitteet olivat apuna liikkeen luomisessa. Kontakti-improvisaatio on tanssimuoto, jossa korostuu fyysisessä kontaktissa liikkuminen ja erityisesti kehon painon antaminen ja vastaanottaminen. Tanssija pyrkii kuuntelemaan ja aistimaan toisen liikettä mukautuen siihen. Kontaktin elementtejä ovat esimerkiksi kaatuminen, kieriminen, kiinni ottaminen ja toisen kehon kannattelu. (Novack 1990, 3, 8, 114-116.) Opinnäytetyöni tutkimuskysymys ei suoraan liity kontakti-improvisaatioon, mutta kontakti-improvisaatio liittyy vahvasti opinnäytetyöni aiheeseen kosketukseen. Kokemukseni mukaan kontakti-improvisaatio sisältää paljon tapoja olla fyysisessä kontaktissa toisen kanssa. Koen, että teoksen harjoitusprosessissa tanssijoiden oli helppo tutustua toistensa kehoihin ja liikkumistapoihin kontakti-improvisaation avulla ja tanssijat pystyivät tutkimaan kosketusta omalla rytmillään.

Kontakti-improvisaatioon liitettyjä tärkeitä huomioita ovat aistiminen ihomme kautta, tanssijan inhimillisuus, liikkeen kokeminen kehossa ja sen aistiminen kehon sisältäpäin. Inhimillisyydellä tarkoitetaan, että tanssija ei kannattele itseään tai esitä olevansa jotakin muuta. Tunteet ja inhimilliset eleet, kuten haukotus tai nauru saavat näkyä myös tanssiessa. Kontakti-improvisaatiossa tärkeitä asioita ovat myös tanssille antautuminen sekä luottaminen kehoon ja sen ratkaisuihin. (Novack 1990, 115-117, 119, 122-124.) Koen erityisesti tanssijan inhimillisyyden esille tuomisen sallimisen tärkeäksi improvisaatiossa sekä esiintymistilanteessa. Tanssijalla ei tarvitse olla roolia, jonka taakse piiloutua, vaan tanssija on kiinnostava sellaisenaan.

Lahdenperän (2013, luku 3.4.3) havaintojen mukaan kontakti-improvisaation harjoittaminen vaikuttaa positiivisesti moniin asioihin. Kehollisen kontaktin avulla voi havainnoida omia liiketottumuksiaan, koska toisen kanssa liikkuminen voi johtaa erilaisiin ja myös vieraisiin liikeratoihin. Herkistyminen toisen liikkeen kuunteluun ja sen suhteuttaminen omien valintojen tekemiseen harjoittaa tietoista läsnäoloa. Kontakti-improvisaatio kehittää myös luottamusta tanssijoiden välille ja kehittää liikkeen suunnan tunnistamista ja aistimista. (Lahdenperä 2013, luku 3.4.3.) Yhdyn Lahdenperän kokemukseen kontakti-improvisaation vaikutuksista. Kokemukseni mukaan kontakti-improvisaatio kehittää hetkessä olemisen taitoa ja improvisaatioharjoitteet lisäävät luottamusta tanssijoiden välille.

2.5.2 Skannaus ja valmiin liikemateriaalin käyttö

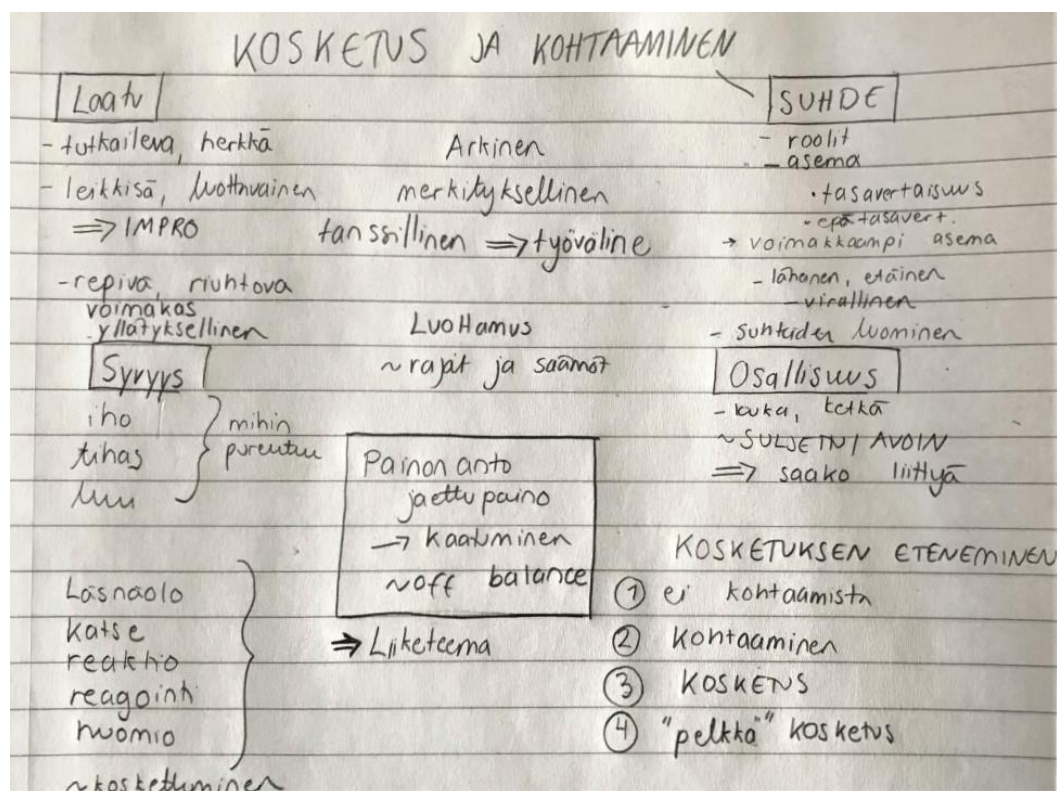
Improvisaation rinnalle halusin tuoda valmiiksi luotua liikemateriaalia harjoitusprosessiin. Tavoitteeni oli löytää teokselle liiketeema, joka toistuessaan loisi yhteneväisyyttä teoksen eri kohtausten välille. Loin liikemateriaalia erilaisten liiketehtävien avulla. Liiketehtävät liittyivät vahvasti liiketeemaan. Muokkasimme lopullisen teokseen päätyvän liikemateriaalin yhteistyössä teokseni tanssijoiden kanssa heidän kehohavaintojen ja ajatusten pohjalta.

”Kokemuksen kautta tilanteesta voi tulla tuttu ja opittu, mutta tanssijan täytyy virittäytyä aina uudelleen, jotta improvisaatio ei muuttuisi kaavamaiseksi vaan säilyisi elossa olevana ja herkkänä.” (Mäkinen 2018, luku 4.3.2). Tunnistan tanssijana Mäkisen kuvaileman tilanteen. Koen, että kokeneelle tanssijalle haasteena on juuri tuo uudelleen ohjelmointi. Tehdessään saman tilanteen monta kertaa voi hetkelle antautuminen olla haastavaa. Kokemukseni mukaan löytäessämme jonkin toimivaksi havaitun olemisen tavan tai liikeradan, jäämme siihen helposti liian tiukasti kiinni. Esiintymistilanteessa nojautumme helposti tähän tuttuun toimivaan liikemalliin tai olemisen tapaan ja unohtamme läsnäolon. Läsnäoloon ja tilanteeseen uudelleen virittymiseen auttaa mielestäni havainnointitapa, jota kutsun skannaukseksi. Jotta esiintyjä pystyy olemaan hetkessä, on hänen jatkuvasti havainnoitava ympärillä olevaa. Taiteellisen opinnäytetyöni harjoitusprosessissa pyysin tanssijoita havainnoimaan, listaamaan havaintoja ja tarkastelemaan tilanteita ja ympäristöä yksityiskohtaisesti. Ympäristön tarkkaileminen ja kuvaileminen auttoivat tanssijoita näkemään, ei vain katsomaan. Skannaus helpotti toistuvien tilanteiden kokemista uudella tavalla hetkessä.

Lahdenperän (2013, luku 4.3) mukaan improvisaatioissa ei ole oleellista keksiä jatkuvasti uutta, vaan oleellista on tilanteeseen suhtautuminen uutena ja ennalta kokemattomana, mikä mahdollistaa jo luodun materiaalin hyödyntämisen esitystilanteessa. Koen Lahdenperän huomion tärkeänä, että uuden liikkeen tuottaminen ei ole keskiössä vaan nimenomaan tilanteiden kokeminen ja aistiminen hetkessä. Lahdenperä (2013, luku 4.3) korostaa jokaisen esiintyjän yksilöllisiä eroja ja tarpeita tiedostavaan tilaan pääsemisessä ja Lahdenperän mukaan esiintyjän tulee löytää itselle toimivia menetelmiä havainnoivaan ja tiedostavaan tilaan pääsemiseen. Yhdyn Lahdenperän ajatuksiin ja koen, että koreografina voin tarjota tanssijoille erilaisia sanallisia ohjeita ja työkaluja läsnäoloon, mutta lopulta tanssija valitsee ja löytää itselleen sopivat menetelmät.

3 PROESSIN POHJATYÖ JA ALOITUS

Aloitin taiteellisen opinnäytetyöni pohjatyön ja teemojen käsittelyn syksyllä 2020. Syksyn pohjustustyön aikana määrittelin kosketukselle ja kohtaamiselle selkeästi neljä eri vaihetta. Halusin keskittyä aina yhteen vaiheeseen yhdessä kohtauksessa, joten teokseen muodostui neljä kohtausideaa. Halusin ensimmäisen kohtauksen käsittelevän kohtaamattomuutta. Toisen kohtauksen teemana oli kohtaaminen ja sen eri muodot. Kolmannen kohtauksen idea oli keskittyä kosketukseen ja sen eri laatuihin. Viimeisessä kohtauksessa halusin käsitellä herkimistä pelkälle tanssijoiden väliselle kosketukselle, mistä syntyi ajatus kosketusaistille herkimisestä ja silmät kiinni kulkemisesta.

KUVA 1. Oppimispäiväkirja ideoiden koonti (Tuominiemi 2021)

Pohdin kohtausten sisältöjen tarkentuessa toisen ja kolmannen kohtauksen teemoja tarkemmin. Yhdeksi kosketuksen teemaksi nousi kosketuksen laatu. Erottelin ensin tanssin kosketuksen selkeästi kolmeksi eri laaduksi: herkkä ja tutkiva, leikkisä ja luottava sekä yllätyksellinen ja menevä. Herkkyys laatu tarkoitti ihotason kosketusta ja sitä, että kosketamme ihollamme ja kosketus on ihossamme. Kosketus oli tutkivaa, aistivaa ja rauhallista.

Toinen laatu muodostui ajatellessani tanssin leikkisyyttä. Ajattelen tanssin tietynlaisena leikinä, missä reagoimme hetkessä, yllätymme ja yllätämme toisiamme. Mäkisen (2018, luku 4.3.2) mukaan improvisaatio on leikkimistä ja erilaisten mielikuvien pohjalta toimimista. Leikkisyys ja leikki herätti itsessäni aluksi mielikuvia lapsuuden leikeistä, mutta prosessissa aloin pohtimaan mitä leikkisyys on aikuisena, ja mitä leikki on tanssin kontekstissa. En halunnut tanssijoiden esittävän leikkiä vaan kokevan leikin ja leikkisyyden.

Kolmas teema oli vauhdikas ja voimakas. Halusin kosketuksen olevan ronskia ja ajoittain jopa repivää. Kosketus saisi pureutua luutasolle asti ja tanssijoiden rohkeus saisi näkyä riskien ottamisena ja yllättävinä tilanteina, kuitenkin turvallisesti. Halusin kaikkien duettojen viestivän sallivaa ja sallittua kosketusta, jossa jokaisen olisi hyvä ja turvallinen olla.

Syksyn pohjustustyön aikana nousi esille myös kosketuksen ja kohtaamisen osallisuus ja avoimuus. Ajattelen osallisuuden ilmaisevan sen, kuka saa olla osallisena kohtaamisessa ja koskettamisessa. Tunnistin kohtaamisessa kaksi eri vaihtoehtoa: suljetun ja avoimen kohtaamisen. Määritin suljetun kohtaamisen kahden tai useamman henkilön väliseksi hetkeksi, johon muilla ei ole tarkoitus tai lupaa liittyä. Suljettu kohtaaminen on kahden henkilön välinen. Avoimessa kohtaamisessa kohtaamisen jäsenet ovat avoimia ympäristölle ja muille henkilöille. Avoimuus mahdollistaa ulkopuolisten liittymisen tilanteeseen, ja avoimeen kohtaamiseen liittyminen on helpompaa. Kohtaaminen voi olla myös ulkopuolisille katsojille avoin tai suljettu.

Pohdin myös kohtaamisen ja kosketuksen luomia suhteita, ja kosketettavan ja koskijan välisen suhteen tasavertaisuutta. Tässäkin koen olevan karkeasti kaksi eri tasoa. Koskettavat voivat olla tasavertaisia tai toinen on tilanteessa voimakkaammassa asemassa. Kontaktityöskentelyssä tätä voidaan harjoitella esimerkiksi impulssien antamisen kautta, jossa toinen ohjailee toisen liikettä kosketuksellaan. Muita prosessissa heränneitä kosketukseen liittyviä teemoja olivat läsnäolo, luottaminen, kosketuksen välittömyys ja kosketuksen rajat ja säännöt.

Liiketeeman ajatus syntyi pohtiessani kosketuksen mahdollisuuksia. Pohdin jaettua painopistettä ja kaatumista. Kehon painon jakaminen toisen kanssa ja nojaaminen toiseen mahdollistavat pystyssä pysymisen, vaikka painopiste on oman kehon akselin ulkopuolella. Ilman tukea ja kosketusta tasapainotila ei toteudu ja kaatuminen on väistämätöntä. Kiinnostuin kaatumisesta, joka määrittyi teoksen liiketeemaksi. Lähdin luomaan teoksen liikemateriaalia kaatumisen pohjalta. Leikittelin kaatumisen hetkellä, kaatumisen eri vaiheilla sekä hallitun liikkeen ja kaatumisen vuorottelulla.

Teoksen teemojen selkeytyessä lähdin kokoamaan teoksen työryhmää ja rakentamaan prosessin aikataulua. Halusin työryhmääni kuusi nykytanssijaa, joilla oli kokemusta kontaktityöskentelystä. Avoimen prosessin luonteen vuoksi, toivoin tanssijoilta rohkeutta kokeilla, pitkäjänteisyyttä toimia prosessissa sekä hyviä vuorovaikutus- ja reflektointitaitoja. Valitsin toisilleen tuttuja tanssijoita, mikä nopeutti tutustumisprosessia ja pääsimme aiheiden käsittelyyn kiinni nopeasti. Teoksessa tanssivat Savonia-ammattikorkeakoulun tanssinopettajan koulutusohjelman kolmannen vuosikurssin opiskelijat Sofia Hammar, Hilppa Huusman, Vilma Kärkkäinen ja Aurora Suhonen sekä toisen vuoden opiskelijat Moona Penttinen ja Helmi Räisänen. Pysin toimimaan koronapandemian aikana vastuullisesti ja rajasin tanssijat koulutuksen kahdelta eri vuosikurssilta.

4 TEOKSEN HARJOITUSPROSESSI

Harjoitukset sijoittuivat pääosin keväälle 2021 ja harjoituskertoja kertyi yhteensä 24. Harjoitusten kesto vaihteli 2-3 tunnin välillä. Syksyllä 2020 pidettiin kolmet harjoitukset, jotka ajoittuivat viikonlopuille, ja keväällä harjoitusperiodi kesti 9 viikkoa ja sijoittui tammikuusta maaliskuun alkuun. Harjoituksista osa oli kaikille yhteisiä ja osa koski vain muutamaa tanssijaa. Huomioin tanssijoiden kuormitusta kevään intensiivisen jakson aikana ja pyrin jättämään jokaiselle viikonlopulle yhden vapaapäivän. Lisäksi sovimme helmikuulle yhden kokonaisen vapaan viikonlopun.

Syksyn 2020 harjoitusten päämääräni oli aiheen tutkiminen ja erilaisten työtapojen kokeilu aiheiden työstämisessä. Harjoitusten tavoitteena oli liittää tanssijat mukaan prosessiin sekä teemojen käsitteelyyn. Keväällä 2021 tavoitteena oli kohtausten ja teoksen kokonaisuuden rakentaminen.

Käytin harjoitusten dokumentoinnissa oppimispäiväkirjaa ja videointia. Harjoitteiden videointi mahdollisti improvisaation uudelleen rakentamisen. Loppuvaiheessa prosessia videointi helpotti tanssijoita hahmottamaan teoksen kokonaisuutta. Prosessissa oli paljon liiketehtäviä ja improvisaatiota, minkä vastapainoksi toin harjoituksiin valmista liikemateriaalia. Kävimme paljon keskustelua teoksen aiheista tanssijoiden kanssa. Teetin myös yhden refleктоivan kirjoitustehtävän, joka toimi keskustelumme pohjana.

4.1 Syksy 2020

Tässä luvussa kuvailen olennaisia harjoitteita, joita käytimme työprosessin alkuvaiheessa, sekä yleisiä tunnelmia, joita nousi esille. Aloitimme työprosessin marraskuussa. Harjoitusten pääpaino oli aistimisessa, kehotuntemusten tunnistamisessa ja mielikuvien luomisessa aiheesta eli Hawkinsin (1991, 15-16) prosessin vaiheet 1-3 olivat tunnistettavissa. Ennen ensimmäisiä harjoituksia mielessäni oli löyhä ajatus teoksen teemoista sekä kohtauksista. Olin tehnyt selkeän suunnitelman harjoitusten rakenteesta, jotta hyödyntäisimme harjoitusajan tehokkaasti. Painotin itselleni harjoitus suunnitelman olevan suuntaa antava ja sitä, että minulla olisi mahdollisuus tarttua harjoituksissa nouseviin ideoihin ja lähteä tutkimaan niitä tarkemmin. Kerroin tanssijoille esityksen teemoista ja avoimen prosessin käytöstä teoksen harjoitusprosessissa.

4.1.1 Harjoitteet

Ensimmäinen harjoite oli kohtaamisharjoite. Harjoituksen tavoite oli tutkia kohtaamisen ja kosketuksen eri tapoja vapaassa improvisaatiossa. Harjoitteessa pyrkimyksenä oli hetkessä oleminen, suunnitelmallisuudesta luopuminen ja Mäkisen (2018, luku 4.3.2) jäsentämä ei-tietämisen taso. Toistimme harjoitetta useaan kertaan prosessin aikana. Harjoite toimi lämmittelynä ja virittäytymisenä ryhmätyöskentelylle, ja harjoitusprosessin alussa se oli tutustumisen ja ryhmäytymisen kannalta olennainen.

Kohtaamisharjoitteessa tanssijat kävelivät tilan läpi ja kohtasivat vähintään yhden henkilön tilassa. Harjoituksessa oli kolme eri vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa kohtaaminen tapahtui ilman kosketusta ja pääpaino oli kohdata ja nähdä toinen ihminen. Toisessa vaiheessa oli mahdollisuus lyhyeen

kontaktiin. Kosketuksen oli tarkoitus olla hetkellinen ja kirkas. Kolmannessa vaiheessa oli mahdollisuus pidemmälle kontaktille ja eri tukipintojen tarkastelulle. Kosketus sai olla liukuva, mukautuva ja muuttuva.

Kaikki ryhmän tanssijat eivät olleet työskennelleet toistensa kanssa aiemmin. Siitä huolimatta he olivat hyvin luottavaisia ja heittäytyivät tehtävään rohkeasti ja kokeilunhaluisesti. Väljä tehtävänanto antoi tilaa erilaisille kokeiluille. Tehtävän aikana annoin tarvittaessa lisäohjeita ja mielikuvia sekä muistutin rytmistä ja kosketuksen tavoista. Tehtävästä nousi esille sattuman kiinnostavuus. Tanssijoiden samanaikaiset toiminnot ja valinnat muodostivat hauskoja sattumia. Esimerkiksi samanaikaisesti toinen tanssija työnsi ja toinen väisti, jolloin tilanne johti kaatumiseen. Sattuman lisäksi tehtävässä korostui tanssijoiden etäisyydet ja tasojen käyttö sekä työntö ja veto.

Toinen kontaktiharjoite, jota kokeilimme, oli tanssijan kuljetus ilmassa. Harjoituksessa ryhmä kuljetti yhtä tanssijaa ilmassa niin, että hänellä oli ihokontakti vain muihin tanssijoihin. Ryhmä kuljetti ja ohjasi kuljetettavaa henkilöä eteenpäin kosketuksella ja siirtäen tanssijan kehoa eteenpäin tilassa. Kuljetus tapahtui salin poikki niin, että siinä oli selkeä tilallinen suunta ja kosketuksella oli myös selkeä suunta. Kuljetuksen tavoitteena oli herkistyä kosketukselle ja ryhmälle. Lopullisessa versiossa halusin kuljetettavan olevan silmät kiinni, jolloin liikkuminen tapahtui enemmän kosketusaistin kuin näköaistin varassa.

Kuljetus selkeytyi toistojen myötä, ja sain hyvää informaatiota kuljetuksen ohjaamiseen. Tanssijat luottivat toisiinsa hyvin. Kokeilimme kuljetukseen erilaisia rooleja ja vastuualueita, esimerkiksi lantion tai jalkojen viejä, mutta roolit rajoittivat liikettä ja reagointia. Huomasimme myös aistimisen vaikeutuvan, jos kaikki olivat kontaktissa kuljetettavaan koko ajan. Liikkeen suuntaa oli tällöin hankala tunnistaa.

Kolmas harjoite oli improvisaatioon pohjautuva tehtävä, jossa tanssijat tekivät kontaktiduetot annettujen sanojen pohjalta. Tavoitteena oli lähteä tutkimaan kontaktia tanssijoiden omista lähtökohdista. Halusin nähdä minkälaista liikekieltä tanssijat tarjoavat kyseisistä teemoista. Jaoin tanssijat ennalta pareihin.

Ensimmäistä duettoa kutsuin herkäksi. Sanat, jotka annoin olivat: tutkiva, hellä, huolehtiva, alkuun varovainen, mukautuva ja saatteleva. Toinen duetto oli leikkisä. Sanat, jotka annoin olivat: varma, luottava, leikkisä, ajoittain yllätyksellinen ja reagoiva. Kolmannen dueton nimesin itselleni vahvaksi. Sanat, jotka annoin olivat: intensiivinen, räiskyvä, vauhdikas, yllätyksellinen, yllättävä ja menevä. Annoin pareille aikaa ja tilaa improvisoida sanojen ja mielikuvien pohjalta. Parit pääsivät hyvin kiinni tehtävään ja aloittivat ideoinnin ja kehollisen kokeilun. Koin tunnelman innostuneeksi. Tehtävä toimi hyvin erilaisten kontaktitapojen tutkimiseen. Jokainen pari muodosti toistettavan liikeyhdistelmän, jotka näytimme ryhmälle. Videoin duetot seuraavia harjoituksia varten.

Seuraava tehtävä oli parimateriaalin muokkaaminen sooloksi. Harjoituksessa tutkittiin kosketuksen ja kontaktin korvattavuutta. Kaksi ryhmän tanssijaa muokkasivat valmiista parimateriaalista yksin tanssittavan soolon. Tehtävänä oli säilyttää dueton luonne, ominaispiirteet sekä rytmillisuus. Leikkisästä duetosta muokattu soolo toimi erityisen hyvin. Tanssijalla oli kehollinen peli ja leikki itsensä kanssa, mutta samalla hän pystyi pitämään katseensa ja olemuksensa avoimena ympäristölle. Leikki tuntui

hetkittäin olevan katsojan ja tanssijan yhteinen sekä ajoittain tanssijan, painovoiman ja lattian välinen.

Toin harjoituksiin myös valmista liikemateriaalia. Liikemateriaalin avulla esittelin liiketeeman tanssijoille. Olin tehnyt liikesarjan kaatumisen ja kaatumisen hallinnan pohjalta, minkä opetin tanssijoille. Tanssijat sisäistivät sarjan lyhyessä ajassa. Liikemateriaalin haasteena oli kaatumiselle antautuminen ja ennakoinnin välttäminen. Olin tehnyt myös parin kanssa tehtävän liikesarjan, ja tavoitteenani oli nähdä ryhmän valmiuksia parikontaktiin. Halusin tanssijoiden kokeilevan parisarjaa sekä parinostoja eri ihmisten kanssa, jotta tanssijat tottuisivat työskentelemään kehollisesti kaikkien kanssa. Parimateriaali oli haastavampaa sisäistää ja parimateriaalin opettaminen oli hankalaa, koska jouduin näyttämään sarjan yksin tai parin kanssa, joka ei tiennyt sarjan liikesisältöä.

4.1.2 Työryhmän ajatuksia syksyn harjoituksista

Keskustelimme harjoitusten päätteeksi harjoitusten herättämistä ajatuksista. Tanssijat olivat innoissaan kosketuksen teemasta ja saivat ideoistani hyvin kiinni. Tanssijat kannattivat avoimen prosessin työtapaa ja kokivat teemojen lähestymisen avoimen prosessin kautta helpompana. Harjoituksissa nousi esille kosketuksen luontevuus pitkän tauonkin jälkeen ja kosketuksen kaipuu. Alussa tanssijat kokivat olevansa hukassa kontaktissa, mutta sen koettiin helpottuvan toistojen myötä. Väljät tehtävänannot toimivat tanssijoiden mielestä ja jättivät tilaa kokeiluille. Tanssijat kokivat teemat ja tehtävänannot kiinnostavina. Harjoituksia kuvailtiin työpajamaisiksi.

Kohtaamisharjoite koettiin erityisen tärkeäksi. Harjoitus toimi alussa toisten kehoihin ja kontaktiin virittäytymisenä, mikä koettiin tärkeäksi ennen valmiin materiaalin opettelua. Samalla tehtävä koettiin hyväksi ryhmäytymisen ja tutustumisen kannalta. ”Tehtävän avulla tutustutaan toisten kehoihin, mittasuhteisiin ja tapaan liikkua.” (Tanssijan kommentti harjoituksista 2020). Ymmärsin katsoessani kohtaamisharjoitusta, miten tanssijat kävivät eräänlaista keskustelua kosketuksiensa avulla. Tanssijoiden välille muodostui vuoropuhelu, jossa tanssijat kuuntelivat, reagoivat ja vastareagoivat.

Koin ensimmäiset kolme harjoitusta erittäin onnistuneiksi. Tanssijat lähestyivät ideoitani eri näkökulmista, mikä runsastutti taiteellista prosessia huomattavasti. Tanssijat tarjosivat kukin erilaisia liikevaihtoehtoja ja -ratkaisuja liiketehtäviin. Painotin alusta asti tanssijoiden vapautta kokeilla ja sitä, että liiketehtävissä ei tarvitse pysyä liian tiukasti kiinni. Koin työskentelyilmapiirin innostuneeksi ja vapautuneeksi. Koen teemojen selkeytyneen ensimmäisten harjoitusten aikana.

4.2 Kevät 2021

Kevään aikana prosessi keskittyi liikkeen luomiseen ja esityksen rakentamiseen. Kohtausten rakenne ja sisältö selkeytyi ennen kevään harjoitusjaksoa. Tein kohtausten rakentamisesta suunnitelman, jotta 9 viikkoisesta työprosessista saataisiin mahdollisimman paljon irti. Tammikuussa pääpaino oli 1. ja 2. kohtausten rakentamisessa ja helmikuussa 3. ja 4. kohtauksessa sekä läsnäolon harjoittelussa.

4.2.1 Kohtausten rakentaminen

Ensimmäinen ja toinen kohtaus

Lähdimme ensimmäisen kohtauksen rakentamisesta. Ensimmäisessä kohtauksessa halusin korostaa alun perin kohtaamattomuutta. Harjoitusprosessin myötä kohtaukseen tuli kuitenkin toinen merkitys: yhteydet. Lähdin tutkimaan voiko ilman kontaktia tai kohtaamista muodostaa vahvan yhteyden tanssijoiden välille. Halusin nähdä, voiko aistimisella, kuuntelulla ja läsnäololla saada yksilöistä ryhmää. Yhdistin kohtaukseen yhteydet vetovoima, yhdistyminen ja samanaikaisuus Mäkisen (2018, luku 4.3.8) suomentamista yhteyksien luomisen tavoista. Näin teoksen aloituskuvan selkeästi päässäni, ja lähdimme rakentamaan kohtausta sen avulla. Teimme erilaisia liikkeellisiä kokeiluja ja muodostimme kohtaukselle nopeasti toistettavan kaavan. Ensimmäisen kohtauksen rakentaminen oli vaivatonta, ja pääsimme nopeasti näkymättömien yhteyksien tutkimiseen kiinni.

Kohtaus oli ajoituksiltaan vapaa ja tanssijat pyrkivät yhdenaikaisuuteen kuuntelemalla ja aistimalla ryhmän rytmiä. Kohtaus oli erilainen jokaisella kerralla, kun sitä harjoiteltiin. Kohtauksen toimivuuteen vaikutti vahvasti tanssijoiden energiataso ja tunteet sekä harjoitusten yleistunnelma. Harjoitimme kohtauksessa erityisesti läsnäoloa ja olemisen tapaa. Katseen tuli olla avoin ja olemuksen helppo ja kuunteleva. Pyrimme riisumaan liikkeestä tanssillisuutta ja turhaa kehon jännitystä pois sekä olemuksesta uneliaisuutta ja ennakointia.

Ensimmäisen kohtauksen rinnalla aloitimme rakentamaan toista kohtausta. Tiesin mitä halusin viestiä toisella kohtauksella, mutta kohtauksen sisältö oli itselle epäselvä ja avoin. Kohtauksen alkuun halusin harjoituksissa tehtyjä kävelykohtaamisia, jotka koin kiinnostavina. Syksyllä 2020 tehtyjen kohtaamisharjoitusten tallenteiden pohjalta muodostin 9 erilaista kohtaamisen elementtiä, jotka olivat: tanssijoiden suunta tilassa, määrä, fokus, tilallinen asettelu ja etäisyydet sekä kävelyn nopeus, tasot, kohtaamisesta lähteminen ja kohtaamisen kesto. Halusin kohtaamisten olevan selkeitä hetkiä. Selkeyden takia halusin määrittää kohtaamiset etukäteen, joten loimme tanssijoiden kanssa kohtaamisista toistuvan koreografian. Halusin kävelyjen tapahtuvan suorassa linjassa lavan poikki, mikä selkeytti lavakuvaa ja korosti kohtaamisia.

Toisessa kohtauksessa halusin tutkia kontaktia ja lähellä olemista ilman kosketusta. Kokeilimme piirtoharjoitusta, jossa tanssija yrittää kehonosillaan piirtää toisen kehon ääriviivoja koskematta toista. Harjoituksessa oli kiinnostavaa toisen liikkeeseen mukautuminen ja kehon muovautuminen, kun sitä yritettiin koskea. Tanssijat liikkuvat lähekkäin, reagoivat toisen liikkeeseen omalla liikkeellään ja olivat vahvassa yhteydessä toisiinsa. Tulimme tanssijoiden kanssa siihen tulokseen, että tehtävä on sellaisenaan liian tanssillinen, eikä sovi kävelykohtaamisten jälkeen. Tehtävän pohjalta loimme pelin, jossa tavoitteena oli koskettaa ja samalla väistää toisen kosketusta. Pelin avulla liikkeestä tuli arkisempaa. Lisäsimme peliin harjoitusprosessin aikana tasoja ja alun kohtaamisissa nähtyä herkkyyttä.

Seuraava harjoite oli oman kehon liikuttaminen kosketuksella. Harjoituksessa liikutettiin kehoa kosketuksen avulla ja siirrettiin kehonosia konkreettisesti koskemalla. Tehtävän pohjalta tein liikesarjan, joka toimi kohtaukseen tulevan soolon pohjana. Soolosta pudotettiin lopulta liikemateriaali pois ja keskityttiin kosketukseen sekä sen tuomiin tuntemuksiin kehossa. Halusin muun ryhmän solistin ympärille puolikaareen, koska muodostelma korosti sooloa ja oli mielestäni tilallisesti kiinnostava.

Koin toisen kohtauksen rakentamisen haastavana. Minulla oli paljon erillisiä ideoita ja kiinnostavia palasia, mutta selkeän kokonaisuuden muodostaminen oli hankalaa. Lopulta järjestimme palaset

niin, että kohtauksessa mentiin kasvavasti kohti kosketusta. Kohtauksen kokonaisuuden selkeytyessä riisuimme siitä liikettä ja tanssillisuutta pois.

Kolmas ja neljäs kohta

Kolmas ja neljäs kohta rakennettiin prosessissa yhdessä tanssijoiden kanssa. Kolmas kohta muodostettiin kosketuksen laatujen pohjalta. Poimin kohtaamisharjoitteista 9 eri kohtaamista kosketuksella. Kosketuskohtaamisten teemat olivat: työntö, rullaus, noja, yllätyksellinen nosto, sulaminen, kehon painon jakaminen, tutkiva kosketus, vauhdista kiinni ottaminen ja veto.

Kolmas kohta sisälsi valmiiksi tehtyä liikemateriaalia muista kohtauksista poiketen. Liikemateriaalia muokattiin ja tarkennettiin yhdessä tanssijoiden kanssa. Halusin tarkkaa ja yhdenaikaista liikettä, joten muokkasimme erityisesti liikkeen ajoituksia tanssijoille sopiviksi sekä liikeratoja loogisemmiksi. Alussa kohta sisälsi myös epätasa-arvoisuuden viestimistä ja alistavaa kosketusta, jossa ryhmän tehtävänä oli riepotella yhtä jäsentään. Harjoitusprosessin edetessä ja esityksen selkeytyessä uuden teeman esittely ei enää toiminut kokonaisuuden kannalta. Poistimme riepottelun työryhmän yhteisymmärryksessä ja ehdotin sen tilalle toistoa. Suunnitelman muutoksen vuoksi uutta liikemateriaalia tuli paljon prosessin lopussa. Liikemateriaali oli toistoa aikaisemmasta, mutta tanssijoiden oli hankala hahmottaa kokonaisuutta liikkeiden järjestyksen muuttuessa. Liikemateriaalin lisääminen näin myöhäisessä vaiheessa oli minulle sekä tanssijoille haaste.

Neljännessä kohtauksessa tavoitteenani oli saada vahva luottamus ryhmän jäsenten välille, jotta kuljetus ilmassa voisi tapahtua silmät kiinni. Kuljetusta harjoiteltiin ensin silmät auki, mutta katse pyrittiin pitämään pois kosketuksesta ja kuljetuksesta. Kokosimme erilaisia kuljetustapoja ja kokeilimme erilaisia tapoja siirtää tanssijaa ilmassa yksilönä sekä ryhmänä. Teimme tanssijoiden kanssa ennen kuljetusta keskittymisharjoituksen, jotta ryhmä olisi virittäytynyt hetkeen sekä toisiinsa ja kuljetus olisi turvallista ja rauhallista. Halusin kuljetuksen selkeästi etenevän, ja tilasuunnaksi valikoitui taakse kulkeva diagonaali. Kosketus selkään oli merkinä kuljetuksen aloittamisesta silmät kiinni olevalle tanssijalle. Muodostimme kuljetukselle reitin, mutta pääosin se oli esityksessä improvisaatiota. Pohdimme kuljetettavan roolia kuljetuksessa ja etsimme aktiivisuuden ja passiivisuuden välistä suhdetta.

Koin kuljetuksen muotoutuvan ja luonnistuvan hyvinkin nopeasti. Kuljetettavan luottamus oli vahva alusta alkaen, mikä yllätti minut. Koin nostojen ja liikkeiden tasapainoilun, hapuilun ja eräänlaisen epävarmuuden sopivan kohtaukseen, mikä oli tanssijoille vaikeaa uskoa. En halunnut tehtävän olevan täydellinen suoritus tai kaavamainen. Tällöin ryhmän kuuntelu, ratkominen ja herkistyminen aisteille korostuivat. Harjoituksissa katsojien läsnäolo vaikeutti tanssijoiden kuuntelua ja aistimista, joten harjoittelimme erityisesti hetkessä olemista.

Kontaktiduettojen työstäminen

Tanssijoiden syksyllä rakentamat kontaktiduetot sisällytettiin toiseen ja kolmanteen kohtaukseen. Työstimme kontaktiduettoja koko harjoituskauden ajan. Kontaktiduettoihin haettiin syvyyttä tanssijoiden omista kokemuksista. Sen lisäksi duettoihin haettiin liikkeellistä selkeyttä. Herkkään duettoon haettiin lisää rytmin vaihtelua ja tanssijoiden turhan kannattelun pudottamista. Leikkisään duettoon etsittiin reagoimista. Etsimme leikkisyyden tasoa ja pohdimme aikuisten tapaa heittäytyä leikkiin.

Voimakkaassa duetossa etsittiin yllätyksellisyyttä ja reaktiivisuutta. Kontaktiin haettiin pehmeää mukautuvaa kehoa, joka olisi valmiina ottamaan toisen kehon vastaan yllättäen.

Prosessin aikana ymmärsimme työryhmän kanssa leikillisen dueton mahdollisuudet. Koin tanssijoiden taitavuuden ja luovuuden tulevan esille improvisaatiossa, joten lisäsimme duettoon väljyyttä ja mahdollisuuden improvisaatioon. Teoksessa oli hyvin tilaa pidemmälle duetolle. Etsimme leikkisälle duetolle paikkaa ja lopulta se toimi kahden kohtauksen siirtymänä. Duetto tarvitsi alustuksen, joten lisäsimme dueton alkuun leikillisen soolon. Soolossa tanssija tutki liiketehtävää. Liiketehtävä vaihteli prosessin aikana. Tanssijalla oli valta muokata tehtävää ja vaihdella sitä kiinnostuksensa mukaan. Koin musiikin vaikuttavan liikaa leikin rytmiin ja tunnelmaan. Kokeilimme soolon ja dueton esittämistä hiljaisuudessa, ja se koettiin toimivaksi.

Tarjosin tanssijoille erilaisia liikkeellisiä muutoksia ja liikemateriaalia. Koin duettojen kirkastuvan ja rytmittyvän paremmin muutosten jälkeen. Duettojen ohjaaminen oli haastavaa. Halusin hakea duettojen ydintä yhdessä tanssijoiden kanssa, joten valmiita vastauksia tanssijoiden kysymyksiin ei ollut. Duettojen suunta ei ollut minulle selvä, joten etsin ja hain duettoihin eri näkökulmia, ja yritin kuvailla niitä eri sanoilla. Tanssijoiden oli vaikeaa hahmottaa duettojen ydintä vaihtelevien ja sekavien ohjeiden seasta. Tanssijoiden oli ajoittain hankalaa mukautua uusiin ohjeisiin ja unohtaa alkuperäiset ohjeistukset. Haimme duettojen paikkaa ja olemusta pitkään prosessin aikana.

4.2.2 Työryhmän ajatuksia aiheesta ja kevään harjoituksista

Teetin ennen kevään harjoitusprosessia teoksen teemoista kirjoitustehtävän, jonka pohjalta kävimme keskustelua. Halusin, että tanssijat pohtivat omaa suhdettaan ja omia kokemuksiaan aiheesta. Halusin selventää tanssijoille teoksen luonnetta, jossa korostuu tanssijoiden olemisen tapa ja välittömyys, liikkeen suorittamisen tai tarkkuuden sijaan. Pyysin tanssijoita kirjoittamaan ajatuksiaan ylös kysymysten pohjalta. Jokainen sai jakaa vastauksistaan sen, mitä halusi. Pohdimme kosketusta, mitä se on ja mitä se tanssijoille merkitsee. Pohdimme myös kosketuksen merkityseroja ja koskettamisen eroja niin tanssijana kuin normaalissa arkielämässä. Keskustelimme siitä, onko arkiminää tai arkista kosketusta mahdollista siirtää lavatilanteeseen.

Tanssijat kuvailivat kosketusta fyysisenä toimintona, tunteena, henkisenä tapahtumana, tutkimisena, kuunteluna, impulssina, kontaktina, luottamuksena, liikeketjuna, aistimisena, kommunikaationa, läheisyytenä, työkaluna ja yhteyden luoja. Kosketuksessa esiintyjänä ja arkiminänä koettiin eroja, mutta yhteneväisyyksiäkin löytyi. Tanssissa kosketus ajateltiin enemmän kehollisena toimintona. Muussa kontekstissa kosketus koettiin merkityksellisenä hetkenä tai arkipäiväisenä toimintona. Tanssissa kosketusta ajateltiin normina, työvälineenä ja välttämättömänä, ja sen ajateltiin olevan luonnollista ja yhteisessä sopimuksessa toteutettua. Arkielämässä kosketukseen liittyi vahvasti tietty henkilö tai tilanne. Suhde kosketukseen koettiin ajoittain ristiriitaisena. Jokaisella oli henkilökohtaisia tuntemuksia kosketuksesta. Puhuimme arkisen kosketuksen ja kohtaamisen siirtämisestä lavalle ja tiputetusta olemisen tavasta. Tanssijat ajattelivat arkisen minänsä siirtämisen lavalle hankalana, mutta samalla pohtivat sitä, miksi olemisen tapa, kohtaaminen ja kosketus ovat niin erilaisia esiintyessämme. Pohdimme arkisen olemisen elementtejä ja esiintymistilanteessa olemiseen vaikuttavia tekijöitä. Keskustelu oli pohtivaa ja tanssijat jakoivat ajatuksiaan ja kokemuksiaan avoimesti. Koin,

että keskusteluilmapiiri oli turvallinen ja salliva, ja ryhmä otti mielipiteet ja ajatukset vastaan avoimesti ja kuunnellen. Jokainen löysi teoksen teemoista omia tarttumiskohtia, joiden kautta pystyi työstämään ja rakentamaan teosta.

Teoksen sisältö muokkautui prosessin aikana. Prosessin edetessä karsimme liikettä jokaisesta kohtauksesta pois. Rakenteen hahmottuessa teoksessa korostui roolittomuus ja tanssijoiden omana itsenään toimiminen. Keskityimme aistimiseen ja reagoimiseen. Etsimme avointa katsetta, siirtymien luonnollisuutta ja ylimääräisen kannatuksen pudottamista. Prosessissa pohdimme erityisesti sitä, miten olla "minä" lavalla. Tanssijoiden oli aluksi hankalaa tunnistaa, milloin olemus muuttui kannatetuksi.

Erityisesti toisessa kohtauksessa haasteena oli hetkelle herkistyminen. Kohtaamisharjoituksissa tanssijoiden toiminta oli luontevaa ja välitöntä, mutta kohtauksen rakentamisvaiheessa tehtävää alettiin suorittamaan aistimisen ja reagoimisen sijaan. Olemus muuttui helposti kannatetuksi ja toiminta enakoivaksi. Pohdin sitä, miten saan tanssijani olemaan hetkessä kuin ensimmäistä kertaa. "Miten olla tässä uudestaan ja uudestaan, mutta samalla olla tässä ensimmäistä kertaa. Miten saada tanssijat luottamaan omaan riittävyteensä juuri sellaisenaan ja tässä hetkessä?" (Oppimispäiväkirja 2021)

Kokeilimme skannausta ja havaintojen listaamista. Annoin myös tanssijoiden rytmittää kohtausta vapaammin ja ratkoa tilanteita itsenäisesti. Prosessin myötä tanssijat rakensivat kohtaamisen kaaret itselleen ja poimivat itselle toimivat harjoitteet hetkessä olemiseen. Prosessin edetessä tanssijat kivat kannatuksen pudottamisen ja hetkessä olemisen helpommaksi.

Prosessin loppupuolella korostin tanssijoille teoksen avoimuutta ja sitä, että rakentamamme teos oli pohja, jota saisi muokata ja viedä eteenpäin myös esitystilanteessa. Viimeisillä viikoilla kannustin tanssijoita luottamaan itseensä esiintyjänä. Korostin, että jokainen on kiinnostava sellaisenaan ja jokaisen aito oleminen riittää juuri sellaisenaan.

5 VALMIS TEOS

Tässä luvussa kerron kohtausten sisällöstä tarkemmin ja avaan ajatuksiani kohtauksissa tehtyjen valintojen taustalla. Avaan myös puvustuksen ja valojen merkitystä taiteellisessa työssä.

5.1 Kohtausten sisältö

1. Koskemattomuus ja kohtaamattomuus

Kohtaus tutkii yhteyttä ilman kontaktia ja kohtaamista. Tanssijat ovat yksilöitä, jotka eivät näe toisiaan, mutta samalla tanssijoiden välillä on vahva vetovoima, joka tekee yksilöistä ryhmän. Tanssijoilla on sama päämäärä ja yhtenäinen liike. Kohtaus kuvaa arjen kohtaamattomuutta ja sitä, miten arjessa jollakin tavalla olemme yhteydessä toisiimme ja suoritamme samoja toimenpiteitä ja tehtäviä muiden kanssa, mutta samalla emme näe tai kohtaa toisiamme. Emme näe ihmistä vaan näemme hänen suorituksensa, tekonsa ja tittelinsä. Kohtaamattomuudesta huolimatta koemme kuitenkin hetkittäin vahvaa yhteyttä ihmisiin ja ryhmiin, joihin kuulumme. Ihminen tarvitsee yhteyden tunteen muihin ihmisiin ja haluaa tuntea kuuluvansa johonkin.

KUVA 2. Yhteinen kaatuminen (Karttunen 2021)

Tanssijat seisovat ympäri tilaa eri suuntiin, mikä korostaa tanssijoiden kontaktittomuutta. Tanssijoiden liikkeen samanaikaisuus, läsnäolo, aistiminen ja liikkeen laatu luovat vahvan yhteyden tanssijoiden välille. Alussa tanssijat siirtävät painoa ja huojuvat niin, että sitä ei silmämääräisesti juuri havaitse. Tanssijat kasvattavat huojuntaa ja pyrkivät samaan tilalliseen ympyrään ja lopulta ympyrästä tulee niin suuri, että tanssijat kaatuvat. Vetovoima tanssijoiden välillä imaisee tilassa eri puolilla kaa-

tuvat tanssijat tiiviiseen parveen. Parvi jatkaa yhteistä huojuntaa, kuin mitään ei olisi tapahtunut lopulta kaatuen nyt samaan suuntaan. Parvi huojuu ja kaatuilee yhdenaikaisesti tilassa. Lopuksi ryhmän kaksi tanssijaa kaatuvat vastakkain ja kohtaavat. Toinen ihminen ja jaettu hetki on kiinnostavampi. Kohtaamisen seurauksena tanssijat on vedetty pois mekaanisesta toiminnasta.

1. Kohtaaminen ja herkkä kosketus

Toinen kohtaus alkaa liukuvasti ensimmäisen kohtauksen jälkeen. Kohtaus käsittelee kohtaamista ja tuo esille kohtaamisen merkityksiä. Tanssijat ovat omana itsenään lavalla ja läsnä sekä katsovat ja reagoivat. Tanssijat itsessään ovat kiinnostavia. Kohtaus on riisuttu liikkeestä pois ja vaihtelee arkisten ja tanssillisten kohtaamisten välillä. Lavalla tapahtuu liukuvia hetkellisiä kohtaamisia, joissa kävellään, katsotaan ja pysähdytään. Kohtaamisten väleissä tanssijoiden kaatumiset ja juoksu pyyhkäisevät ja tyhjentävät lavan. Kahden tanssijan kohtaaminen ja katsekontakti kestää pitkään. Lopulta tanssija yrittää koskettaa toista ensin varovaisesti ajatellen, onko siinä oikeasti toinen ihminen vai olenko tässä yksin. Toinen tanssija väistää, mutta peilaa toimintoa koskettamalla takaisin. Molemmat yrittävät koskettaa toista, mutta haluaako kumpikaan oikeasti tulla kosketetuksi. Pikkuhiljaa uskallus kasvaa ja koskettamisen yrittäminen konkretisoituu. Muu ryhmä katsoo tilannetta yrittäen ajoittain liittyä kohtaamiseen, mutta kohtaaminen on selkeästi kahden tanssijan välinen ja suljettu.

KUVA 3. Kohtaaminen (Karttunen 2021)

Tilanteen purkautuessa kävely jatkuu ympäri tilaa. Yksi tanssija irtautuu ryhmästä ja hänen huomionsa suuntautuu yleisön havainnoimiseen. Samalla tanssija uppoutuu omaan maailmaansa ja alkaa valumaan kohti lattiaa. Hän koskettaa päätään kannatellen sitä ja kasvojaan tunnustellen sen muotoja ja ihoa. Hetki on yksityinen, jossa heijastetaan omia tuntemuksiaan kosketuksella. Ryhmä on

tanssijan ympärillä. Tanssijan koskettaessa kasvojaan ryhmä kääntyy pois päin tilanteesta korostaen hetken intiimiyttä. Ryhmän kääntyttyä takaisin tanssija pudottaa kosketuksen pois.

Tanssillinen duetto alkaa. Siinä tanssijat antavat hellästi painoa huolehtien toisesta ja kannatellen toista. Tanssijoiden välillä on luottamus, ja he viimeistelevät toistensa liikkeitä. Liikkeessä korostuu rullaus, painonanto ja sulaminen toista kohti. Duetto alkaa kosketuksesta olkapäähän, joka on arkinen, mutta samalla merkityksellinen ja pysäyttävä. Muutoksen voimasta muu ryhmä kaatuu painopisteensä yli poistuen lavalta dueton alkaessa.

KUVA 4. Yksityinen ja suljettu hetki (Karttunen 2021)

2. Kosketus

Kolmas kohtaaminen on intensiivisempi, missä korostuu kosketuksen tasot, leikillisuus, riuhtova kosketus ja yllätyksellisyys. Kohtaaminen alkaa hiljaisuudessa tanssijan soololla. Tanssija tutkii leikillisyyttä liiketehdävän kautta. Toinen tanssija seuraa tilannetta etsien paikkaa päästä leikkiin mukaan. Tanssijoiden välille muodostuu duetto, jossa korostuu reagoiminen, tutkiminen, liikkeen rytmittely ja painonjakaminen. Duetossa improvisaatio ja valmis materiaali vuorottelevat.

Kolmas tanssija seuraa tilannetta yrittäen päästä duettoon mukaan. Lopulta tanssija vetää toisen tanssijan pois alkuperäisestä duetosta. Syntyy uusi duetto, joka on hetkellinen, ja tanssija palaa alkuperäisen duettonsa pariin. Herää kysymyksiä, kuka saa liittyä kohtaamiseen ja ketkä siinä ovat osallisena. Kuka jää kohtaamisen ulkopuolelle ja mikä rooli hänelle jää?

KUVA 5. Leikkisä duetto (Karttunen 2021)

Musiikki alkaa ja muu ryhmä tulee painostavasti lavalle. Tanssijoiden välillä on erilainen jännite, ja he tarkkailevat toisiaan ja ovat valmiita reagoimaan muutoksiin. Alun kohtaamiset toistuvat, mutta nyt kosketuksella. Kosketuksen tasot vaihtelevat herkästä riuhtoviin. Muun ryhmän rooli on kohtaamisen vahvistaminen, joko peilaamalla kohtaamisen sisältöä tai tekemällä kontrastia kohtaamiselle.

KUVA 6. Kosketuksen peilaaminen (Karttunen 2021)

Viimeinen kohtaaminen kasvaa riuhtovaksi ja yllätykselliseksi duetoksi, joka on muille tanssijoille liian raju. Muut tanssijat peruuttavat hitaasti pois kohti seiniä pakoillen osallisuuttaan. Duetossa tanssijat yrittävät yllättää toisensa ja menevät kohti toista, välillä jopa toistensa läpi. Tilanne rauhoittuu dueton päättymisen jälkeen ja tanssijat päätyvät seisomaan lavalla vastakkain.

Kohtauksen rytmi kiihtyy yhdenaikaiseksi tanssikohtaukseksi, jossa jokin hallitsematon ohjailee tanssijoita. Kaatuminen ja tanssijoiden hallittu liike aaltoilee lavalla. Tanssijat yrittävät pysyä yhdessä ryhmänä ja samalla kerätä itsensä vauhdin ja sekasorron keskellä. Vauhti jatkuu jatkumistaan, kunnes yksi kerrallaan tanssijat päättävät pudota vauhdista pois. Tanssijat jäävät seuraamaan muiden sekasortoa. Koen tanssijoiden päätöksen irtautua liikkeestä kuvaavan kiireestä ja suorituksista irti päästämistä. Pysähtyessään ihminen herkistyy taas muille ja itselleen ja pystyy näkemään ympäristönsä tarkemmin. Lopulta vain yksi tanssija suorittaa liikettä toistaen ja toistaen sitä. Vihdoin myös viimeinen tanssija päättää pysähtyä. Tanssija nousee hitaasti seisomaan hengästyneenä muun ryhmän katsoessa tanssijaa. Esiin nousee inhimillinen tanssija, joka on hengästynyt ja ottaa aikaa itselleen rauhoittumiseen. Hän on siinä omana itsenään ryhmän ja yleisön katsottavana.

3. Pelkkä kosketus suunnan näyttäjänä

Kohtaaminen kuvaa luottamusta ja kosketusta suunnan näyttäjänä. Ryhmä huolehtii ja kannattelee silmät kiinni olevaa tanssijaa. Silmät kiinni tanssija ei voi ennakoida tai tietää mihin ryhmä häntä kuljettaa, ja hän herkistyy kosketukselle ja kosketusaistilleen. Silmät kiinni laittaminen, luottaminen ja kosketukselle antautuminen ovat tanssijan oma päätös. Ryhmä kerääntyy tanssijan ympärille ja kosketus kertoo tanssijalle, että ryhmä on lähellä ja läsnä ja kuljetus voi alkaa. Valot pimenevät hiljalleen kuljetuksen jatkuessa edelleen.

KUVA 7. Kuljetus (Karttunen 2021)

5.2 Esityksen puvustus ja valot

Puvustuksessa halusin korostaa arkisuutta. Halusin tanssijoiden olevan oman itsensä näköisiä, mutta samalla yhtenäinen joukko. Yhtenäinen puvustus selkeytti lavakuvaa ja helpotti teoksen katsomista. Värimaailmaksi päätyi maanläheinen väri beige. Beigen eri sävyt loivat mielikuvan tanssijoiden ihosta, joka assosioitui itselläni kosketukseen. Halusin rikkoa yhtenäistä kokonaisuutta, joten valitsin toiseksi väriksi mustan.

Päädyimme lopulta esittämään teoksen kasvomaskeilla. Prosessin aikana jouduimme käyttämään kasvomaskeja koronapandemian tilanteen huonontuessa. Harjoittelimme kasvomaskeilla monta viikkoa. Yllättäen kasvomasakit sopivat teokseen ja toivat sille uusia merkityksiä. Silmistä tuli merkitykselliset ja tanssijoiden persoonista häivytetympiä. Katsoessa teosta huomio meni kohtaamiseen, katseeseen ja läsnäoloon, eikä eleissä ja kohtaamisissa korostunut liiaksi henkilön persoona. Koin myös kasvomaskien korostavan teoksen ajankohtaisuutta. Kasvomaskit näyttivät, että teos on tehty tässä ajassa, ja miten maailmantilanteesta huolimatta tanssimme, koskemme ja olemme lähekkäin. Minulle kasvomasakit korostivat kohtaamisen ja kosketuksen merkityksellisyyttä.

Tein alustavan valosuunnitelman viikolla 7, mutta rakensimme valot yhdessä valomiehen Tuomas Laitisen kanssa. Koin teokseen sopivan melko yksinkertaiset valot. Valojen värisävyjen muutokset rytmittivät kohtauksien vaihtumista ja toivat vaihtelua kohtauksien sisälle. Valot korostivat tanssijoiden toimintaa ja toimivat apuna tilan rajaamisessa sekä huomion kohdistamisessa.

6 LOPPUPOHDINTA

Tässä luvussa pohdin harjoitusprosessin kulkua sekä valmista teosta omien havaintojeni kautta ja tanssijoille teettämäni kyselyn avulla. Teetin tanssijoille kyselytutkimuksen, jonka toteutin avoimilla kysymyksillä. Halusin tanssijoiden saavan vapaasti kertoa omista kokemuksistaan sekä tuntemuksistaan prosessin aikana, joten koin avoimet kysymykset mielekkäinä. Kyselyn tavoitteena oli kuulla tanssijoiden kokemuksia prosessista ja teemojen käsittelyn aikana heränneistä ajatuksista. Vertasin tanssijoiden kokemuksia ja ajatuksia omiini prosessin kulusta ja lopputuloksesta. Näin tilaisuuden myös pohtia ja kehittää omaa toimintaani koreografina.

6.1 Tanssijoiden ajatuksia teemoista

Tässä luvussa avaen tanssijoiden ajatuksia teoksen aiheista. Kyselyssä nousi esille selkeästi kolme keskeistä aihetta, joita tanssijat olivat pohtineet. Keskeiset aiheet olivat: kosketus, yhteydet ja läsnäolo.

6.1.1 Kosketus ja yhteydet

Kyselyssä korostui, että tanssijoiden käsitykset kosketuksesta olivat muuttuneet ja avautuneet prosessin aikana. Kosketukselle oli tullut uusia merkityksiä ja kosketukseen oli löydetty erilaisia tasoja. Tanssijat kokivat saaneensa uusia näkökulmia koskettamiseen ja kohtaamiseen, ja myös konkreettisia tapoja koskea ja olla kontaktissa. Ennen prosessia tanssin kontekstiin liittyvä kosketus oli liitetty kontaktiin, mutta prosessin myötä kosketus koettiin merkityksellisemmäksi kuin aikaisemmin. Kosketuksen ajateltiin olevan enemmän kuin kehollinen toiminto, ja kosketus oli herättänyt moninaisia tuntemuksia ja ajatuksia prosessin aikana. Kosketus koettiin tanssissa luonnollisena ja positiivisena sekä kaivattuna teemana. Maailmalla levinneen koronapandemian vuoksi tanssijat olivat vältäneet kosketusta ja kontaktia. Tästä johtuen kosketus koettiin harjoitusprosessissa erityisen merkityksellisenä. Teoksen koettiin saavan uusia merkityksiä juuri tässä ajassa.

”Kohtaaminen ja kosketus voi myös tapahtua ilman kontaktia. Ja pienetkin nyanssit laaduissa luovat ja viestivät erilaisia asioita. Ensimmäisenä ajatteli ehkä juurikin vain kontaktia, kun kuuli teeman, mutta teoksen edetessä valkeni niin monia muita asioita, mitä teeman sisälle mahtuu ja kuinka sitä toteutetaan.” (Tanssijoiden kysely 2021)

Koen tanssijoiden käsitelleen samoja ajatuksia kosketuksesta ja sen merkityksistä kuin mitä itse olin käynyt läpi. Oli tärkeää kuulla, että harjoitusprosessi oli ollut oppimisprosessi myös tanssijoille kuten se oli ollut myös minulle. Olimme syventäneet käsityksiämme kosketuksesta ja herkistyneet kosketukselle. Kosketusta oli lähestytty harjoitusprosessissa sekä esiintyessä erilaisilla tavoilla välillä tutkien ja välillä menemällä suoraan kohti.

Kyselystä ilmeni, että tanssijat olivat oivaltaneet läsnäolon ja reagoimisen yhteyden aitoon kosketukseen harjoitusprosessin aikana. Tanssijoiden kokemusten mukaan esiintymistilanteessa oli tapahtunut hetkelle ja ryhmälle herkistymistä sekä vahvaa läsnäoloa. Herkistymisen ja läsnäolon kautta koettiin aitoa kohtaamista ja kosketusta. Katsoessani teosta tunsin tanssijoiden vahvan läsnäolon esiintymistilanteessa. Mielestäni tanssijat pystyivät siirtämään luonnollista ja herkkää kosketusta lavalle

sekä tanssimiseen. Katsoessani teosta näin kosketuksen laaduissa selkeitä vivahteita ja pieniäkin laatueroja, jotka olivat tulleet esille harjoitusprosessin aikana.

Tanssijat pohtivat kosketuksen lisäksi katsetta ja yhteyksiä. Katse koettiin joskus voimakkaampana kuin kosketus. Katse herätti tunnereaktiota ja loi yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tässä teoksessa tanssijat kokivat kommunikoivansa ja viestivänsä tilanteita toisilleen juuri katseiden avulla. Tanssijat kokivat esitystilanteessa olevansa ryhmä ja syvässä yhteydessä toisiinsa. Katseen lisäksi yhteyden tunne syntyi tanssijoiden läsnäolosta, kosketuksesta ja kontaktista. Erityisesti esiintymistilanteessa vahva läsnäolo loi yhteyden tunteen tanssijoille ja korostui tilanteissa, joissa katsekontaktia ei ollut.

”Koin, että keholliset kontaktit loivat yhteyttä toisen keholliseen olemukseen, kun taas katseen kohtaaminen syvensi enemmän henkistä yhteyttä ja loi itselleni tanssijana toisenlaista sisäistä kokemusmaailma.” (Tanssijoiden kysely 2021)

Koin tanssijoiden olevan ryhmä erityisesti prosessin loppuvaiheessa, mikä näkyi tanssijoissa ryhmän kuunteluna, hetkessä olemisena ja reagoimisena. Tanssijoiden yhteys välittyi mielestäni esitystilanteessa katsojalle. Kiinnostavaa oli myös se, miten vastauksista tuli ilmi yhteyden kokeminen niin monin eri tavoin. Yhteyksiä koettiin läsnäolon, aistimuksien, katseiden, kosketuksen ja liikkeen avulla. Yhteyden tunteen aiheuttajaa ei osattu välttämättä yhdistää mihinkään tiettyyn toimintoon tai asiaan, vaan se koettiin vain vahvana tunteena.

6.1.2 Läsnäolo

Kyselyssä korostui tanssijoiden erilaiset oivallukset. Tanssijat olivat oivaltaneet läsnäolon ja luonnollisen olemisen tavan merkityksellisyyden. Ymmärrys oli näkynyt esiintymistilanteessa helppoutena esiintyä sekä aitona kuunteluna ja reagoimisena ympärillä oleviin tilanteisiin. Osa koki, että vasta esitysvaiheessa oli täysin teemojen käsittelyn ytimessä. Uskon, että esiintyminen konkretisoi sen kaiken, josta olimme keskustelleet. Ehkä lavatilanne ja katsottuna oleminen korostivat juuri sitä tunnetta, että minä olen tässä ja minä riitän tässäkin hetkessä. Tanssijat siis uskalsivat luottaa omaan olemisen tapaansa ja ryhmään.

Tanssijoiden varmuus itseään kohtaan oli lisääntynyt niin esiintyjänä kuin liikkujana. Kyselyn mukaan tanssijoiden luottamus omaan liikkeeseen ja kehon ratkaisuihin olivat vahvistuneet. Koen, että liikkeeseen luottaminen ja luottamuksen kasvaminen näkyi improvisaatiossa rohkeutena heittäytyä, ja esiintyessä helppoutena olla lavalla. Huomasin improvisaatiossa vapautta ja esiintymistilanteessa tanssijat uskalsivat tarttua improvisaation tarjoamiin mahdollisuuksiin herkemmin. Improvisaatio ei vaikuttanut esitystilanteessa suoritukselta.

”Tässä teoksessa lavalla piti olla omana itsenään ja huomasin, kuinka pienistä asioista se on kiinni, ettei yritä liikaa, mutta kuitenkin tiedostaa vallitsevan tilanteen ja pystyy herkistymään ympäristölle.”

”Esiintyjän tekniikka harjautui taas hurjasti teoksen myötä. Liikkeet ja kehollisen tekemisen oppii helposti, mutta kuinka vain esimerkiksi olla ja katsoa on paljon haastavampi homma. Opin paljon lisää kehollisesta ja mielellisestä läsnäolosta.”

”Opin paljon erityisesti luonnollisesta esiintymisen ja olemisen tavasta: minun ei tarvitse esittää kehtään, tai olla lavalla kukaan muu kuin oma itseni.”

(Tanssijoiden kysely 2021)

Tanssijat kokivat läsnäolon myös eräänlaisena prosessina. Läsnäoloon ja olemiseen vaikutti prosessin vaihe, ryhmän energia, omat sen hetkiset tuntemukset sekä katsottavana olemisen kokemus. Prosessin alussa koettiin herkistymistä uusille tilanteille, mutta toistojen myötä tekemisestä tuli helposti rutiininomaista. Näistä totumuksista luopuminen oli ajoittain tanssijoiden mielestä vaikeaa niin kohtausten rakentamisessa kuin improvisaatiossa. Harjoituksissa koettiin ajoittain pyrkimystä luoda jotain hienoa, jolloin läsnäolo ja reagoiminen kärsi. Olemisen tavan koettiin muuttuvan, kun harjoituksissa oli katsojia. Tällöin tanssijan oma tietoisuus meni enemmän esillä olemiseen, jolloin toisten tanssijoiden kuuntelu kärsi ja kosketukselle herkistyminen koettiin vaikeaksi. Prosessin loppuvaiheessa esitysten lähestyessä läsnäolo ja oleminen koettiin taas hetkelliseksi ja tutkivaksi. Tanssijat kokivat selkeää kehitystä ja asettumista läsnäolossa sekä olemisen tavassaan prosessin aikana.

Esitystilanne koettiin positiivisena ja vapauttavana hetkenä, johon kulminoitui kaikki, mitä olimme harjoitelleet. Tanssijat kokivat päässeensä irti totutuista kaavoista ja suorittamisesta. Osa koki esitystilanteessa tanssivansa teosta ensimmäistä kertaa. Esityksessä koettiin herkistymistä liikkeelle ja ryhmälle sekä avoimuutta arvaamattomuudelle.

”Koin esityshetken maagiseksi. Koin katseesta ja kosketusta erilaista luottamusta. Kun kosketin tai olin kosketettavana olin mukana, kuuntelin ja minua kuunneltiin. Olimme hyväksytyksi erilaisia yksilöitä yhdessä toistemme sekä koreografian, yleisön katseen alla.”

”Alussa kohtausta rakentaessa toki on herkkänä ja läsnä tapahtumille ja olemiselle, mutta harjoitusvaiheessa jää helposti vain suorittamaan ja tekeminen muuttuu rutiininomaiseksi. Tulee totumuksia, joista on vaikeampi päästä irti, vaikka teos olisikin osittain improa.”

(Tanssijoiden kysely 2021)

Tunnistin ohjaajana läsnäolon vaiheita ja muutoksia prosessissa. Läsnäolon ja välittömyyden taso vaihteli pienistäkin muutoksista, välillä ilman selkeää syytä. Koin prosessin aikana kehitystä, vapautumista ja muutosta jokaisessa tanssijassa. Prosessin aikana näin, miten tanssijoiden varmuus heidän omaa tanssijuuttaan kohtaan kasvoi ja miten se vaikutti olemiseen ja liikkumiseen. Esiintymistilanteen kuvailu muistuttaa mielestäni Mäkisen (2018, luku 4.3.2) jäsentämää ei-tietämisen käsitettä. Tanssijat aistivat, kuuntelivat, reagoivat ja olivat avoimena ympäristölle, ryhmälle ja muutoksille. He eivät ennakoineet tapahtumia vaan kokivat ne siinä hetkessä.

6.2 Tanssijoiden ajatuksia prosessista

Koko prosessia kuvailtiin kokonaisvaltaiseksi, lämpimäksi ja avoimeksi. Työilmapiiri koettiin turvalliseksi, ja jokainen koki tullessa kohdatuksi ja arvostetuksi sekä toistensa että koreografian silmissä. Samalla työilmapiiriä kuvailtiin avoimeksi ja rohkaisevaksi sekä sellaiseksi, jossa jokainen sai tuoda omaa osaamistaan, kokemuksiaan ja ajatuksiaan prosessiin. Prosessin kulkua kuvailtiin pääosin jouhevana, ja vaikka harjoituksia oli paljon, koettiin harjoitukset perustelluiksi ja tärkeiksi prosessin etenemisen kannalta. Prosessi oli pysynyt tanssijoiden mielestä prosessina koko harjoituskauden ajan.

Tanssijat kokivat olleensa vahva osa teoksen prosessia ja valmista lopputulosta. Teemojen käsittely ja ymmärtäminen koettiin syvällisemmäksi tanssijoiden aktiivisen roolin kautta. Merkityksellisenä koettiin sekä prosessi että valmis teos.

”Saimme myös aikaa ja tilaa kokeilla ja epäonnistua. Työprosessi pysyi prosessina, jossa liikettä ja yhteyksiä etsittiin eikä koitettu puristaa väkisin ulos.”

”Meillä tanssijoilla oli paljon sananvaltaa prosessin aikana, ja saimme vaikuttaa paljon lopullisiin valintoihin omien kokemustemme kautta.”

”Koen, että jokainen toi teokseen palasen itsestään. Työskentelymenetelmät olivat pääosin kokeilevia, ja jokaisen tanssijan läsnäolo ja liike oli osa prosessia ja teosta.”

(Tanssijoiden kysely 2021)

Ryhmän luottamusta kuvailtiin vahvaksi ja ryhmän jäsenet koettiin tasavertaisiksi. Avoimessa prosessissa jokaisen yksilön oleminen, tunteet ja tuntemukset koettiin vaikuttavan työilmapiiriin yllättävän paljon. Koen tähän vaikuttavan juuri avoimen prosessin luonne ja tanssijoiden aktiivinen rooli harjoituksissa.

”Huomasin, kuinka jokaisen henkilökohtainen energia vaikutti niin harjoitusten kulkuun kuin yhteiseen liikkeen virtavuuteen ja läsnäoloon tilassa. Kun joku tanssijoista oli pois paikalta, väsynyt tai stressaantunut, näkyi se heti ryhmän energiassa sekä rytmissä liikkeen ennakoimisena sekä edistämisenä. Rauhattomuus oli ajoittain läsnä, joka johtui myös jokaisen halusta tulla hyväksytyksi muiden tanssijoiden sekä koreografian silmissä.” (Tanssijoiden kysely 2021)

Työmenetelmät ja harjoitteet koettiin perustelluiksi. Erityisesti improvisaatioharjoitteet koettiin tarpeellisiksi. Harjoitteilla koettiin olevan ryhmän luottamusta ja ilmapiiriä parantava vaikutus. Myös teoksen teemoja ymmärrettiin syvällisemmin näiden harjoitteiden kautta niin kehollisesti, mielellisesti kuin sosiaalisellakin tasolla. Liikemateriaali koettiin haastavana, mutta kiinnostavana. Uutta liikemateriaalia tuli tanssijoiden mielestä paljon prosessin lopussa, mistä olen samaa mieltä. Alkuperäisen suunnitelman muuttuessa liikemateriaalia tuli sisäistettäväksi viimeisillä viikoilla enemmän mitä olin suunnitellut. Materiaali oli toistoa aikaisemmasta, mutta samalla haasteellista muistaa liikkeiden järjestyksen muuttuessa. Viimeisillä viikoilla korostuikin tanssijoiden itsenäinen työstäminen ja vastuu. Olisin toivonut rauhallisempaa loppua prosessille, jolloin aikaa olisi jäänyt enemmän tanssijoille ja heidän tarpeilleen. Koin, että jouduin puskemaan tanssijoita prosessin loppuvaiheessa.

”Työskentelymenetelmät olivat kiinnostavan tutkivia ja kehittivät myös omaa ajattelua tanssijana, eivätkä pelkästään edistäneet teoksen määränpäättä.”

”Työskentelyssä korostui oma ohjautuvuuteni sekä työni laadun arviointi suhteessa teoksen kokonaisuuteen ja ohjaajan näkemykseen. Tämä kehitti omaa käsialaani ja valtaa tanssijana vaikuttaa teokseen sekä ehdottaa koreografille erilaisia näkökulmia oman kehoni kautta.”

(Tanssijoiden kysely 2021)

Koreografian toiminta koettiin suunnitelmalliseksi, dialogiseksi ja selkeäksi. Tanssijat kokivat saaneensa kannustavaa palautetta, mikä auttoi tanssijoita luottamaan omaan toimintaansa. Tanssijat

kokivat saaneensa pääosin selkeitä ohjeita ja vastauksia kysymyksiinsä. Tanssijat kokivat koreografian luottaneen heihin ja koreografian työskentelyssä korostui arvostus tanssijoita kohtaan. Tämä auttoi teokseen uskomista koko harjoitusprosessin ajan. Koen onnistuneeni turvallisen ja arvostavan työilmapiiriin luomisessa, mikä on mielestäni erityisen tärkeää teosprosessissa.

Ajoittain tanssijat kokivat sanalliset ohjeet ristiriitaisina ja epäselvinä. Erityisesti tämä korostui kohtauksissa, joissa oli annettua valmista materiaalia ja improvisaatiota. Improvisaatiossa ulkopuolisten ohjeiden kuuntelu ja samaan aikaan parille herkistyminen koettiin haastavana. ”Paha tapani on herkästi sanoa liikaa, antaa palautetta silloinkin, kun olisi syytä olla hiljaa ja antaa tanssijan tehdä rauhassa työtään.” Heiskanen (2011, 63). Koen Heiskasen tavoin itsekin herkästi syyllistyväni samaan. Osa tanssijoista kaipasi tilanteiden ohjaamiseen tarkempia ja kuvailevia ohjeita. Tunnistan tanssijoiden kuvailemia tilanteita ja koin usein, että sanoillani oli liikaa merkitystä. Tilanteet ja hetket muuttuivat prosessin aikana, joten ohjeistus muuttui myös liukuvasti tavoitteen muuttuessa. Pohdin, annoinko tanssijoille tarpeeksi tilaa ja aikaa, ja oliko harjoituksissa ajoittain liian kiire. Uskon, että kiireessä tanssijoiden oli hankalampaa tuoda kysymyksiään ja epävarmuuksiaan esille.

”Koreografian ohjaaminen ja vuorovaikutus oli avointa, luonnollista ja inhimillistä. Koreografilla oli myös erityisen hyvä taito lukea tilannetta ja energiatasoja --. Koreografi loi tilanteista turvallisia kokeiluille ja itsenään olemiselle.”

”Mietin paljon mitä minulta toivotaan, miten ratkon ja olen oma itseni yhdessä toisen tanssijan kanssa. Kun kyse ei ollut omasta liikkeestä vaan pari improvisaatiosta, koin hankalaksi samanlaiseksi kuunnella ohjeita ja toteuttaa hetkessä syntyvää, etsivää liikettä.”

(Tanssijoiden kysely 2021)

6.3 Prosessin ja valmiin teoksen tarkastelua

Kokonaisuudessaan koin itse prosessin monipuolisena, vaiherikkaana ja hyvin opettavaisena. Koen, että prosessillamme oli kaksi tavoitetta: teoksen luominen ja syvälinen monipuolinen työprosessi. Pystyimme pitämään harjoitusprosessin nimenomaan prosessina, jonka aikana tutkimme kosketusta. Pääsimme prosessissa yllättävän pitkälle, ja koin teemojen käsittelyn syvälinen. Pohdimme teemoja monista eri näkökulmista ja pysyimme avoimina uusille näkökulmille.

Koen teosprosessin olleen minulle oppimisprosessi. Käsitykseni koreografian roolista avautui, ja oma toimintani ohjaavana koreografina kehittyi prosessin aikana. Opin jakamaan ja avaamaan työprosessiä enemmän tanssijoille. Alussa vastuun jakaminen oli haastavaa, mutta prosessin edetessä kykenin luovuttamaan vastuuta enemmän tanssijoille. Opin luottamaan tanssijoiden kokemuksiin ja näkemyksiin sekä omiin ratkaisuihini vahvemmin. Prosessin edetessä improvisaation määrä teoksessa kasvoi ja uskalsin jättää hetkiä avoimiksi. Pohdin teoksen ollessa valmis, olisinko voinut jättää enemmänkin tilaa improvisaatiolle. Pohdin myös, mitä se olisi mahdollistanut. Toivon, että olisin kuunnellut tanssijoiden näkemyksiä vahvemmin myös harjoitusprosessin alussa. Usein lopullinen ratkaisu, johon erilaisten kokeilujen jälkeen päädyimme, oli juuri tanssijoiden kokemuksen pohjalta aiemmin noussut ehdotus. Koen kuitenkin, että tarvitsin kokeilut ja koko prosessin kaikkine vaiheineen luottamuksen rakentamiseen ja vastuun jakamisen oppimiseen.

Prosessi herätti minussa paljon tunteita, ja koin onnistumisen kokemuksia. Prosessissa onnistuin pitämään koreografin vastuuni. Pidin harjoitukset selkeinä ja huolehdin harjoitusprosessin etenemisestä sekä turvallisesta työilmapiiristä. Onnistuin jakamaan keskeneräiset ja jäsentämättömät ajatukset ja tuntemukset tanssijoille heti alusta alkaen, mikä oli minulle uutta. Tämä auttoi avoimen vuorovaikutuksen kehittymistä ryhmän sisälle. Samalla koin paljon epävarmuutta. Alussa valintojen tekeminen tuntui haastavalta ja pohdin tanssijoiden roolia teoksessa. Esityksen sisällön muuttuessa pohdin, vastasiko teos enää tanssijoiden oletuksia, ja oliko teos enää tanssijoille kiinnostava tai tarpeeksi haastava. Prosessin edetessä aloin luottamaan teokseen ja omiin valintoihini vahvemmin, ja ryhmän kanssa käydyt keskustelut lisäsivät luottamustani entisestään.

Koin prosessin ohjaamisen ajoittain haastavana. Avoimessa prosessissa minulla ei ollut valmiita suunnitelmia kohtausten sisällöistä. Jouduin usein hakemaan kohtausten muotoa yhdessä tanssijoiden kanssa. Mitä hajanaisemmat ideat minulla oli, sitä vaikeampaa tanssijoiden oli saada ideoistani kiinni. Hain kohtausten tunnelmia erilaisten ohjeistusten kautta, koska en tiennyt tarkasti mitä lopputulokselta hain. Huomasin tanssijoiden kiinnittyvän usein ensimmäiseen ohjeistukseen, ja seuraavat ohjeistukset koettiin ristiriitaisina. Jos en osannut sanallistaa kohtausten ydintä tarpeeksi selkeästi, se aiheutti tanssijoissa hämmennystä. Erityisesti kohtaukset, jotka olivat enemmän teemallisia kuin liikkeellisiä, olivat hankalia ohjata. Esimerkiksi koin oikeiden sanojen löytämisen sekä olemisen tavan ja läsnäolon ohjeistamisen haastavana.

Tasapainoilin myös ohjeiden antamisen määrän kanssa. Alussa olin varovainen antamaan sanallisia ohjeita, mutta ajan myötä uskalsin antaa ohjeita vapaammin. Yritin lukea tilanteita ja sitä, ohjeistanko tanssijoita enemmän, vai annanko tanssijoille tilaa ratkoa tilannetta itse. Loppuvaiheessa koin tasapainon löytyvän helpommin. Yksilötilanteissa ja duettojen rakentamisessa annoin tanssijoille mahdollisimman paljon vapauksia kohtausten muodostamisessa. Ryhmätilanteissa otin vahvemmin ohjaajan roolin ja huolehdin harjoitusten etenemisestä sekä erityisesti siitä, että jokainen tanssija sai äänensä kuuluviin.

Teoksen rakenne ja sisältö muokkautuivat jatkuvasti prosessin aikana. Koin muutosten ja keskenäisyyden sietämisen vaikeana. Huomaan sortuvani usein täydellisyyden tavoitteluun ja ajoittain prosessin aikana halusin luoda täydelliseksi hiotun kokonaisuuden. Samalla tiesin, että tämän teoksen luonne ei ollut sellainen, että teos voisi olla valmiiksi määritelty. Hyväksyin sen, että teos ei koskaan olisi ikään kuin täysin valmis. Prosessin aikana ymmärsin, että avoimeksi jätetyt hetket olivat tämän teoksen hienoja hetkiä. Avoimet hetket antoivat teokselle mahdollisuuden kehittyä ja muoutua joksikin uudeksi. Loppuvaiheessa prosessia tunsin, että minun oli luotettava tanssijoihin, ja annettava teos heidän käsiinsä. Tällöin hyväksyin muuttuvan teoksen sellaisenaan.

Lopputulosta tarkastellessani huomasin, että teos ei ollut sisällöltään sellainen, kuin alussa olin ajatellut. Lähestyin aiheita aluksi enemmän tanssillisesta näkökulmasta ja liikkeen kautta. Ajattelin kosketusta lähinnä kehollisena kontaktina ja pohdin kosketusta toimintona. Prosessin aikana aiheiden käsittely syveni, mikä muutti käsityksiäni kosketuksesta tanssin kontekstissa. Tämä vaikutti teoksen luonteeseen, ja suuntasimme huomiotamme enemmän kosketuksen aistimiseen ja kokemiseen kuin prosessin alussa. Ylimääräinen liike riisuttiin pois. Teos oli koruttomampi ja yksinkertaisempi kuin mitä olin kuvitellut. Pääosassa ei ollut vain liike vaan myös tanssijat. Teoksen rakenteen avoimuus

myös yllätti. Osa kohtauksista oli kokonaan improvisaatiota, ja myös valmis materiaali oli pääosin elävistä ja lavalla muuttuvaa. Koen muuttuvan prosessin ja teoksen erilaisuuden verrattuna alkupe-
räisiin odotuksiini tukevan sitä, että olimme työskennelleet avoimessa prosessissa.

Olisin halunnut syventyä tutkimuskysymyksiin enemmän. Pohdin ryhmän, tanssilajin sekä esiintymis-
tilan vaikutusta teoksen lopputulokseen ja työprosessiin. Kaikki tanssijat olivat tanssinopettajaopis-
kelijoita, joilla oli paljon aikaisempaa kokemusta tanssista ja kosketuksesta tanssin kontekstissa. Mi-
nulle heräsi kysymys siitä, miten kosketuksen teemoja olisi lähestytty toisenlaisessa ryhmässä tai
yhteisössä. Pohdin myös, miten nykytanssi tanssilajina vaikutti teemojen käsittelyyn, ja olisiko teos
ollut erilainen toisessa esiintymistilassa. Minusta tuntuu, että saimme vasta pintaraapaisun kosketuk-
sen merkityksistä ja merkityksellisyydestä. Haluaisin syventyä osallisuuden käsitteeseen, läsnäolon
merkitykseen ja kosketuksen laatuihin. Kokonaisuudessaan olen kuitenkin tyytyväinen työprosessiin
ja valmiiseen teokseen. Koen kohtaamisen ja kosketuksen teemojen näkyneen prosessissa sekä tai-
teellisessa työssä. Roolini muuttui prosessin myötä valmiiden vastausten antajasta kyseleväksi ja
kuuntelevaksi ohjaajaksi. En opettanut luomaani teosta tanssijoille vaan rakensimme teoksen yh-
dessä.

LÄHTEET

- Dunderfelt, Tony 2001. Intuitio ja tunne viestintä. Ihmisten välinen näkymätön yhteys. Helsinki: Dialogia Oy.
- Hawkins, Alma M. 1991. *Moving from Within. A New Method for Dance Making*. 1. painos. Chicago: A Cappella books.
- Heiskanen, Simo 2011. Loppujen lopuksi kyse on leikistä. Teoksessa Alpo Aaltokoski, Tiina Suhonen & Hannele Jyrkkä (toim.) *Nykykoreografian jalanjäljissä – 37 tapaa tehdä tanssia*. Helsinki: Like Kustannus Oy, 60-65.
- Hämäläinen, Soili 1999. Koreografian opetus- ja oppimisprosesseista -kaksi opetusmallia oman liikkeen löytämiseksi ja tanssin muotoamiseksi. Väitöskirja. Taideyliopiston teatterikorkeakoulu. Tanssi- ja teatteripedagogiikan laitos. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.
- Järvinen, Päivi 2011. Koreografi osana sävellystä ja valon illuusiota. Teoksessa Alpo Aaltokoski, Tiina Suhonen & Hannele Jyrkkä (toim.) *Nykykoreografian jalanjäljissä – 37 tapaa tehdä tanssia*. Helsinki: Like Kustannus Oy, 70-78.
- Karttunen, Tiina 2021. Näkyväksi kosketetut -esityskenraali kuvat 2-7. Valokuva. 4.3.2021. Kuopio: Tiina Karttusen kokoelmat.
- Kauppila, Reijo A. 2011. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kinnunen, Taina 2013. Vahvat yksin, heikot sylityksin. Otteita suomalaisesta kosketuskulttuurista. Helsinki: Kirjapaja.
- Lahdenperä, Soile 2013. Muutoksen tilassa. Alexander-tekniikka koreografisen prosessin osana. Väitöskirja. Acta Scenica. Taideyliopiston teatterikorkeakoulu. Esittävien taiteiden tutkimuskeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6670-21-8>. Viitattu 5.4.2021.
- Mäkinen, Mirva 2018. Taiteellinen tutkimus kontakti-improvisaation arvoista somaesteettisen esityksen kehityksessä. Väitöskirja. Acta Scenica. Taideyliopiston teatterikorkeakoulu. Esittävien taiteiden tutkimuskeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7218-31-0>. Viitattu 27.3.2021.
- Novack, Cynthia J. 1990. *Sharing the Dance. Contact Improvisation and American Culture*. Madison, Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Tuominiemi, Vilma 2021. Opinnäytetyöprosessin oppimispäiväkirja.
- Tuominiemi, Vilma 2021. Oppimispäiväkirjan ideoiden koonti. Valokuva. 7.4.2021. Kuopio: Vilma Tuominiemen kokoelmat
- Työryhmän tanssijat 2021. Kirjallinen tehtävä ja opinnäytetyökyselyn vastaukset.
- Törmi, Kirsi 2016. Koreografinen prosessi vuorovaikutuksena. Väitöskirja. Acta Scenica. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Esittävien taiteiden tutkimuskeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6670-79-9>. Viitattu 21.3.2021.
- Uvnäs Moberg, Kerstin 2007. Rauhoittava kosketus. Oksitosiinin parantava vaikutus kehossa. 1. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Zaporah, Ruth 2003. *A Body with a Mind of Its Own*. Teoksessa Ann Cooper Albright (toim.) & David Gere (toim.) *Taken by Surprise. A Dance Improvisation Reader*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press, 21-24.

Torstai 4.3.

Näkyväksi kosketetut

Kun katsomme toisiamme, näemmekö oikeasti?

”Näkyväksi kosketetut” käsittelee ihmisyyttä, sitä miten kohtaamme ja kosketamme toisiamme niin arjessa, kuin esiintyessämme. Esitys on rakennettu yhdessä tanssijoiden kanssa ja se vuorottelee valmiin materiaalin ja improvisaation välillä ja välimaastossa. Esitys on yhtä

kuin tanssijansa, eikä koskaan toistu täysin samanlaisena, kuin aikaisemmin.

Koreografia: **Vilma Tuominiemi** ja tanssijat

Tanssijat: Sofia Hammar, Hilppa Huusman, Vilma Kärkkäinen, Moona Penttinen, Helmi Räisänen ja Aurora Suhonen

Musiikki: Arches - Garth Stevenson

Flying - Garth Stevenson

Empty Space Dance - Balanescu Quartet

Home - Dustin O’Hollaran

LIITE 2: TANSSIJOIDEN KYSELY

Tanssijoiden kysely

17.3.2021

Savonia AMK - musiikki ja tanssi

Taiteellinen opinnäytetyö ”Näkyväksi kosketetut”

1. Millaisena koit teoksen työprosessin? (esim. yleinen ilmapiiri, työn eteneminen, työtavat, työskentelymenetelmät, oma rooli prosessissa)
2. Mitä kokemuksia ja ajatuksia kosketuksen ja kohtaamisen teemat herätti sinussa tanssijana?
3. Koitko kosketuksessa ja kohtaamisessa eroja harjoituksissa tai esiintyessäsi? Mikä siihen vaikutti?
4. Opitko tai oivalsitko esiintyjänä kyseisistä teemoista jotakin? Jos opit, niin mitä?
5. Miten koit koreografian toiminnan prosessin aikana? (esim. harjoitusten suunnittelu, ohjaaminen, työskentelyilmapiiri ja teoksen eteneminen)